

**Б А Н К
УКРАЇНСЬКИЙ
КАПІТАЛ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Наглядової ради
АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
Протокол від 17 жовтня 2024р. № 56

ПОГОДЖЕНО
Рішенням Правління
АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
Протокол від 16 жовтня 2024р. № 96

**ПОЛІТИКА
УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»**

Зареєстровано в реєстрі
внутрішніх нормативних документів
АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
№ 1832

м. Київ – 2024

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	8
2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЦІЛІ ПОЛІТИКИ	9
3. ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ	10
4. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ ТА МЕЖІ ЗАСТОСУВАННЯ	12
5. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ	14
5.1. ЗАГАЛЬНОБАНКІВСЬКИЙ РІВЕНЬ УПРАВЛІННЯ	14
5.1.1. Наглядова рада:.....	14
5.1.2. Правління Банку(перша лінія захисту):.....	15
5.1.3. КУАП Банку (перша лінія захисту):	15
6. ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЙНЯТНОГО РІВНЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ НА ПІДСТАВІ ГЕП РОЗРИВІВ.....	21
7. ПОРЯДОК РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ	22
8. ПРИНЦИПИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АКТИВІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ З УРАХУВАННЯМ РИНКОВИХ І МАКРОЕКОНОМІЧНИХ УМОВ.	23
9. ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРИ ВИЯВЛЕННЯ (ІДЕНТИФІКАЦІЇ) ТА ОЦІНКИ, ВИМІРЮВАННЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ.....	24
10. ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ.	28
11. МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В БАНКУ:.....	31
12. ПРОЦЕДУРИ ВИЗНАЧЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ПЕРЕГЛЯДУ ПРИПУЩЕНЬ.....	31
13. ПОРЯДОК ПІДТРИМАННЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ НА НАЛЕЖНОМУ РІВНІ.....	32
14. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ПОСТІЙНОГО МОНІТОРИНГУ ТА КОНТРОЛЮ ЗА РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ.	34
15. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ	35
16. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ НЕШТАТНИХ СИТУАЦІЙ ЩОДО ПРОБЛЕМ З ЛІКВІДНІСТЮ.	36
17. ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ.	37
18. РИЗИК-АПЕТИТ ДО РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ	37
19. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ	39
20. СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ	41
21. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ	41
22. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	46
23. ДОДАТКИ	46

Банк	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ».
Відділення	Відокремлений підрозділ Банку, який не має статусу юридичної особи, здійснює операції від імені Банку в межах наданих дозволів, та не має окремого балансу.
Головний ризик-менеджер (CRO)	головна посадова особа Банку, відповідальна за управління ризиками;
Служба управління ризиками	підрозділ, очолюваний головним ризик-менеджером, або підрозділ(и), очолюваний(і) керівником(ами) підрозділу(ів) та підпорядкований(і) головному ризик-менеджеру, який(які) забезпечує(ють) виконання функцій з управління ризиками, визначених законодавством України та нормативно-правовими актами НБУ, внутрішніми нормативними документами Банку, Положенням про Службу управління ризиками АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
Внутрішні користувачі інформації	члени Наглядової ради, Правління Банку, КУАП, інші керівники Банку, а також відповідальні особи Банку, які згідно наданих повноважень ініціюють та/або погоджують прийняття рішень щодо проведення операцій Банку, які мають вплив на стан ліквідності Банку.
Резерв ліквідних коштів	обсяг ліквідних активів Банку з коротким терміном трансформації в грошову форму, а також коштів, які можуть бути залучені на фінансовому ринку.
Первинний резерв ліквідних коштів	обсяг готівкових та безготівкових грошових коштів Банку - каса, банківські метали, коррахунки в НБУ, коррахунки в інших банках та невикористанні безумовні кредитні лінії “до запитання”, відкриті в інших банках.
Вторинний резерв ліквідних коштів	обсяг активів Банку, які можуть бути реалізовані на фінансовому ринку за короткий проміжок часу (до 5 робочих днів). До їх складу належать цінні папери, що рефінансуються/емітовані НБУ та міжбанківські кредити на термін до 5 робочих днів.
ГЕП - аналіз	аналіз розривів (невідповідностей) між сумами та строками погашення активів та пасивів Банку.
Локальний ГЕП	різниця між очікуваними надходженнями від погашення активів та відтоком коштів по зобов'язаннях Банку у визначений проміжок часу.

Кумулятивний ГЕП	сума локальних ГЕП накопиченим підсумком із врахуванням відповідного знаку «+» або «-» локального ГЕП до кінця періоду, що аналізується.
Від'ємний ГЕП	результат перевищення суми зобов'язань Банку по поверненню (наданню) грошових коштів над сумою очікуваних надходжень від погашення активів Банку. Від'ємний ГЕП свідчить про наявність та розмір ризику ліквідності (дефіциту ліквідності) у відповідному проміжку часу.
Позитивний ГЕП	результат перевищення сум очікуваних надходжень грошових коштів від погашення активів Банку над сумою зобов'язань Банку по поверненню (наданню) грошових коштів. Позитивний ГЕП свідчить про наявність та розмір ризику надмірної ліквідності у відповідному проміжку часу.
Додатковий резерв ліквідних коштів	обсяг активів Банку (відмінних від активів, що включаються до первинного та вторинного резерву ліквідних коштів), які можуть бути трансформовані в грошову форму, а також коштів, які можуть бути залучені на фінансовому ринку в термін від 5 до 30 робочих днів.
Обов'язкові резерви	мінімальний розмір грошових коштів та/або інших високоліквідних активів, що мають залишатись на кореспондентському рахунку Банку в Національному банку України (та/або на інших рахунках), що визначається згідно з відповідними нормативно-правовими актами Національного банку України.
Портфельні ризики (ризики концентрації)	ризики, що загрожують доходам і капіталу Банку внаслідок настання подій, які можуть погіршити якість активів Банку, що мають певні спільні ознаки або характеристики.
Позиція	співвідношення вимог і зобов'язань відносно фінансових інструментів в певному часовому інтервалі. При рівності співвідношення вимог і зобов'язань позиція вважається закритою, при нерівності - відкритою
Поточна грошова позиція	залишок готівкових та безготівкових грошових коштів на рахунках Банку у відповідній валюті на визначений час поточного операційного дня.
Прогнозна грошова позиція	прогнозне значення залишків готівкових та безготівкових грошових коштів на рахунках Банку у відповідній валюті з урахуванням прогнозних надходжень та списань грошових коштів.
Прогноз грошових потоків	графік надходжень та вибуття грошових коштів

Платоспроможність банку	здатність банку в належні терміни і в повному об'ємі відповідати за своїми зобов'язаннями перед кредиторами
Профільні Комітети	Комітет з управління активами та пасивами Банку; Кредитний комітет Банку; Тарифно-продуктовий комітет, Тендерно-інвестиційний комітет, RКомітет банківських інформаційних технології, Комітет з питань фінансового моніторингу.
Ліквідність банку	здатність банку забезпечити своєчасне виконання власних грошових зобов'язань перед вкладниками, кредиторами та іншими контрагентами в повному обсязі з мінімальними втратами
Ліміт ризику	обмеження, установлені банком для контролю величини ризиків, на які наражається банк протягом своєї діяльності
Поточна ліквідність/ Ризик поточної ліквідності	здатність банку виконувати свої грошові зобов'язання в повному обсязі з терміном до 1 місяця.
Миттєва ліквідність/ Ризик миттєвої ліквідності	здатність банку виконувати свої грошові зобов'язання в повному обсязі та негайно.
Казначейство	Управління казначейських операцій Банку
Короткострокова ліквідність/ Ризик короткострокової ліквідності	здатність банку виконувати свої грошові зобов'язання в повному обсязі з терміном від 1 до 12 місяців;
Довгострокова ліквідність	здатність банку виконувати свої грошові зобов'язання в повному обсязі з терміном понад 12 місяців.
Профіль ризику ліквідності	це поточний стан виконання лімітів (обмежень) з ризику ліквідності, який склався у банку за результатами проведення банківських операцій.
Рівні встановлених лімітів Банку до ризику ліквідності	це прийняті банком ліміти (обмеження), методики, положення, процедури та регламенти щодо ризику ліквідності (в розрізі банківських операцій, фінансових інструментів, портфелів, валют, структурних підрозділів тощо).
Ризик-апетит (схильність до ризику)	сукупна величина за всіма видами ризиків та окремо за кожним із ризиків, визначених наперед та в межах допустимого рівня ризику, щодо яких банк прийняв рішення про доцільність / необхідність їх утримання з метою досягнення його стратегічних цілей та виконання бізнес-плану.

Ризик ліквідності	імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок неспроможності банку забезпечувати фінансування зростання активів та/або виконання своїх зобов'язань у належні строки;
Коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR)	мінімально необхідний рівень ліквідності для покриття чистого очікуваного відтоку коштів з банку протягом 30 днів з урахуванням стрес-сценарію. Норматив встановлено за всіма валютами, а також окремо за групою іноземних валют.
Ризик надмірної ліквідності	ризик наявності в Банку надмірного об'єму грошових коштів, що призводить до зниження прибутковості активів Банку;
Ризик дефіциту ліквідності	ризик розміщення Банком активів в низьколіквідні фінансові інструменти, невідповідність між зобов'язаннями і активами за строками та сумами;
Ризик ліквідності ринку	це наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає у зв'язку з неможливістю швидко закрити розриви позицій по поточних ринкових ставках без втрат.
Розрив ліквідності (GAP ліквідності)	різниця між потенційними відтоками грошових коштів та очікуваними надходженнями грошових коштів банку протягом певного часового періоду (різниця між сумами активів та пасивів у відповідному терміні до погашення).
Управління ризиком ліквідності	процес оптимізації структури активів та пасивів банку за сумами та строками до погашення з урахуванням аспектів ризику ліквідності ринку та балансового ризику ліквідності.
Стан антикризового управління ліквідністю	особливий режим діяльності Банку, що вводиться в період системної або близької до системної кризи ліквідності рішенням КУАП або розпорядженням голови правління.
Криза ліквідності, близька до системної	стан банківської системи, при якому принаймні один з системоутворюючих банків та/або група інших банків порушує умови виконання поточних грошових зобов'язань та не має змоги придбати певну грошову позицію на внутрішньому фінансовому ринку з метою забезпечення виконання поточних грошових зобов'язань.
Системна криза ліквідності	стан банківської системи, при якому значне число банків, в т. ч. декілька системоутворюючих банків, порушують умови виконання поточних грошових зобов'язань та не мають змоги придбати певну грошову позицію на внутрішньому фінансовому ринку з метою

	забезпечення виконання поточних грошових зобов'язань.
Статистичні форми звітності	форми статистичної звітності, які Банк складає згідно «Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України» , що затверджене Постановою Правління Національного банку України від 13.11.2018р. № 120 (із діючими змінами).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Політика управління ризиком ліквідності АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИТЦВА «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» (далі – Політика) визначає принципи, вимоги та підходи з управління ризиком ліквідності в АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» (далі – Банк) а також межі її застосування.
- 1.2. Ця Політика розроблена з урахуванням вимог:
- Закону України «Про банки і банківську діяльність» зі змінами і доповненнями;
  - Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11.06.2018 № 64 зі змінами;
  - Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30.06.2018 № 351 зі змінами;
  - Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України, схвалених рішенням Правління Національного банку України від 03.12.2018 № 814-рш зі змінами;
  - Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації, рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12.03.2020 №15 зі;
  - Положення про організацію системи внутрішнього контролю в банках України, та банківських групах, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 02.07.2019р. № 88;
  - Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 18.07.2019 № 97 зі змінами;
  - Положення про плани відновлення діяльності банків України та банківських груп № 95, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 18.07.2019 із змінами ;
  - Принципів (кодекс) корпоративного управління АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
  - Стратегії управління ризиками АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
  - Концепції управління ризиками АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
  - інших нормативно-правових актів України, Національного банку України (далі - НБУ) щодо управління ризиками та внутрішніх нормативних документів Банку.
- 1.3. Терміни уживаються в Політиці у значенні, наведеному в Глосарії. Тлумачення інших термінів, що використовуються в Політиці, відповідає визначенням чинним законодавством, нормативними документами НБУ та внутрішньобанківським нормативним актам.
- 1.4. Політика є обов'язковим до виконання всіма структурними / відокремленими підрозділами Банку.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЦІЛІ ПОЛІТИКИ

- 2.1. Метою управління ризиком ліквідності є захист прибутку та капіталу Банку від негативного впливу дисбалансу між ліквідними активами та пасивами на визначених проміжках часу як в звичайних, так і стресових ситуаціях, забезпечення наявності в Банку обсягу грошових коштів, достатніх для покриття операційних та планових потреб, а саме для виконання своїх зобов'язань в належні строки, не зазнавши при цьому неприйнятних втрат. Для досягнення зазначеної мети при управлінні ризиком ліквідності Банк концентрує свою увагу на всіх ліквідних активах і пасивах.
- 2.2. Предметом цієї Політики є вся ліквідність, яка має відношення до зарахувань та списань з балансових та позабалансових рахунків (виключаючи процентні платежі) в усіх валютах.
- 2.3. **Основними завданнями управління ризиком ліквідності є:**
- прогнозування можливого виникнення ризику ліквідності в Банку;
  - аналіз і оцінка масштабів можливих збитків через виникнення ризику ліквідності;
  - виявлення ефективних і дієвих методів зниження ризику ліквідності;
  - визначення джерел, які зможуть відшкодувати отримані втрати.
- 2.2. **Основними елементами управління ризиком ліквідності є:**
- встановлення відповідного значення ризик-апетиту, кількісних та якісних показників та встановлення інших обмежень з ризику ліквідності;
  - лімітування та нормування обсягів кредитних вкладень та запозичень;
  - ефективне управління можливими розривами між активами та пасивами Банку;
  - формування ефективної цінової політики;
  - ефективне управління кредитним ризиком та іншими суттєвими ризиками Банку.
  - встановлення індикаторів раннього попередження про ризик ліквідності;
  - стрес-тестування ризику ліквідності;
  - диверсифікації джерел фінансування;
  - управління ліквідністю в іноземних валютах;
  - підтримання запасів ліквідних активів на необхідному рівні;
  - дотримання встановлених Національним банком України обмежень з ризику ліквідності;
  - управління активами, які можуть бути використані як забезпечення фінансування.
- 2.3. **Впровадження Політики для досягнення мети управління ризиком ліквідності передбачає наступні цілі Банку:**
- Забезпечення необхідними засадами управління ліквідністю, яка є невід'ємною частиною загального управління ризиками Банку та Банком в цілому.
  - Встановлення правил визначення розміру позиції ліквідності та визначення ризику ліквідності у відповідності із прогнозами грошових потоків.
  - Гарантування спроможності виконати всі фінансові зобов'язання в будь-який час.
  - Досягнення раціонального балансу між дохідністю та потребами в ліквідності.
  - Забезпечення наявності в Банку обсягу ліквідних коштів, достатнього для покриття поточних та планових потреб;
  - Налагодження ефективної системи ідентифікації (виявлення) та оцінки (вимірювання) ризику ліквідності;
  - Налагодження ефективної системи підтримки та прийняття управлінських рішень в частині управління ризиком ліквідності;

- Налагодження ефективної системи моніторингу, контролю та пом'якшенню ризику ліквідності;
- встановлення окремих лімітів (обмежень), впровадження процедур, регламентів, положень та методик щодо окремих операцій та на портфельному рівні;
- розподіл лімітів (обмежень) серед профіт-центрів (підрозділи, які відносяться до 1-й лінії захисту) Банку та налагодження бізнес-процесів в такий спосіб, щоб забезпечити найсприятливіший вплив на доходи та капітал Банку;
- забезпечення проведення банківських операцій у відповідності зі встановленими лімітами (обмеженнями), процедурами, регламентами, положеннями та методиками;
- розмежування функцій та відповідальності підрозділів Банку в процесі управління ризиком ліквідності;
- забезпечення ефективної взаємодії підрозділів Банку на всіх організаційних рівнях в процесі управління ризиком ліквідності;
- забезпечення спроможності Банку покривати відтік грошових коштів за кризовим сценарієм (в разі системної кризи, або близької до системної кризи ліквідності) протягом встановленого КУАП періоду часу;
- виконання вимог Національного банку України (далі – НБУ) щодо нормативів ліквідності, нормативу обов'язкового резервування залучених коштів та інших вимог.
- Визначення заходів з управління потенційними проблемами з ліквідністю впродовж кризи ліквідності – системної загальної ринкової кризи ліквідності або кризи, близької до системної. Більш детально зазначене питання регулюється окремими внутрішніми документами Банку щодо плану дії та фінансування в кризових ситуаціях» АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» та програми фінансування.
- Визначення системи звітності при управлінні ризиком ліквідності.
- Наявність плану дій та фінансування в кризових ситуаціях Банку/платіжного календаря.

3. ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ

3.1. Відповідальність керівництва Банку

Наглядова рада визначає Політику та Правління відповідає за її загальне впровадження по системі Банку. Зміст та основні положення Політики доводяться до усіх структурних підрозділів, які беруть участь у процесі управління ризиком ліквідності.

Правління делегує повноваження з управління ризиком ліквідності в межах цієї політики Комітету з питань управління активами та пасивами Банку (далі – КУАП Банку). КУАП Банку здійснює безпосереднє управління ризиком ліквідності Банку.

КУАП Банку, в межах делегованих йому Правлінням повноважень, приймає рішення та несе відповідальність за загальне управління ризиком ліквідності, визначає та пропонує Правлінню межі (значення) лімітів (обмежень) до ризику ліквідності.

Процес управління ризиком ліквідності у Банку є безперервний та проходить з урахуванням зміни фінансового стану Банку та стану фінансових ринків.

Банк чітко розділяє повноваження і відповідальність щодо управління ліквідністю між керуючими органами і підрозділами.

3.2. Наявність систем ідентифікації, оцінки та моніторингу ризику ліквідності

Правління Банку забезпечує розробку, впровадження та підтримку в актуальному стані систему ідентифікації (виявлення), оцінки (вимірювання), моніторингу та

пом'якшення рівня ризику ліквідності на всіх організаційних рівнях. Така система має відповідати природі, обсягам і складності активних та пасивних операцій Банку, бути досить гнучкою та придатною для застосування у кризових ситуаціях.

Банк розробляє, впроваджує та підтримує в актуальному стані інформаційні системи, аналітичні моделі та відповідну звітність, які дозволяють менеджменту Банку своєчасно приймати адекватні управлінські рішення щодо ризику ліквідності.

Підрозділи (особи), які беруть участь в процесі управління ризиком ліквідності, мають своєчасно та в повному обсязі отримувати інформацію та звітність щодо стану ліквідності Банку також рішення профільних комітетів, Правління та Наглядової ради Банку.

Оцінка ризику ліквідності має враховувати потенційні майбутні зміни економічного середовища, а також дозволяти аналізувати ризик ліквідності при кризових ситуаціях.

Банк встановлює ліміти, що забезпечують адекватний рівень ліквідності і, відповідають розміру бізнесу та фінансовому стану Банку;

Проведення суттєвих угод аналізується в попередньому порядку на предмет їх відповідності поточному стану ліквідності та встановленим лімітам та ризик-апетиту;

Банк здійснює на постійній основі планування потреби у ліквідних коштах;

Банк здійснює на постійній основі стрес-тестування факторів, що можуть спричинити кризу ліквідності;

Банком використовується метод сценаріїв при оцінці ліквідності щомісячних грошових потоків.

При прийнятті рішень Банк вирішує конфлікт між ліквідністю і доходністю в бік ліквідності.

3.3. Централізоване управління грошовою позицією та ліквідністю Банку

Управління ризиком ліквідності базується на тому, що в Банку діє централізована модель управління ліквідністю.

У відповідності до цієї моделі, управління структурною ліквідністю Банку, в т. ч. короткостроковою та довгостроковою ліквідністю здійснюється КУАП Банку.

КУАП Банку делегує повноваження з управління поточною ліквідністю (строком до 31 дня), в т.ч. миттєвою ліквідністю та грошовою позицією банку Управлінню казначейських операцій Банку.

Управління казначейських операцій Банку забезпечує щоденний контроль та управління поточною грошовою позицією в національній та в іноземних валютах.

КУАП Банку делегує повноваження щодо поточного моніторингу структурної ліквідності (строком понад 31 день) Службі управління ризиками Банку.

Інформація про майбутні надходження або списання грошових коштів від підрозділів оперативне передається в Управління казначейських операцій та Службі управління ризиками.

3.4. Комплексне управління активами та пасивами

Комплексне управління активами та пасивами передбачає безперервне та одночасне управління активами, зобов'язаннями та капіталом Банку.

Банк здійснює оцінку стабільності основних джерел фінансування та оцінює їх склад, характеристики та рівень диверсифікації у відповідності з прийнятими методиками.

Банк забезпечує наявність оперативної інформації про склад та структуру активів, можливості трансформувати активи у грошові кошти або використовувати активи у якості забезпечення у відповідності з прийнятими процедурами та регламентами.

3.5. Планування дій на випадок кризових ситуацій.

Банк забезпечує розробку, впровадження та підтримання в актуальному стані документів, які визначають порядок дій на випадок виникнення кризових ситуацій з ліквідності, джерелами яких можуть бути зовнішні фактори (системна загально ринкова криза ліквідності або криза, близька до системної) та внутрішні фактори (внутрішня криза, а саме: незбалансованість активів та пасивів, неможливість трансформації активів у готівкові кошти, використання активів у якості забезпечення тощо).

Банк забезпечує створення та підтримання в актуальному стані системи заходів раннього реагування з управління ризиком ліквідності у випадку настання кризових ситуацій.

Планування дій на випадок кризових ситуацій здійснюється Банком у відповідності з Положенням Банку «Про план дії та фінансування в кризових ситуаціях». Положення визначає порядок прийняття рішень та дій структурних підрозділів Банку у випадку виникнення кризи ліквідності – системної загально ринкової кризи ліквідності або кризи, близької до системної. Це Положення є складовою частиною цієї Політики та елементом антикризового менеджменту Банку.

3.6. Забезпечення внутрішнього контролю за ризиком ліквідності.

Банк забезпечує створення та функціонування ефективної системи внутрішнього контролю за ризиком ліквідності.

Даний принцип передбачає здійснення моніторингу та контролю ризику ліквідності Банку на рівні Управління казначейських операцій Банку, Службі управління ризиками Банку і Служби аудиту Банку.

Моніторинг та контроль з ризику ліквідності включає в себе наступні елементи:

- постійний нагляд за дотриманням встановлених ризик-апетиту, лімітів (обмежень), методик, процедур, регламентів та положень;
- управління ліквідністю відбувається щоденно;
- аналіз адекватності процесу ідентифікації та оцінки ризику ліквідності;
- наявність, ефективність функціонування інформаційних систем та їх супроводження;
- аналіз (оцінка) адекватності методологічної бази з ризику ліквідності;
- оцінка ефективності системи /моніторингу та контролю за ризиком ліквідності.

Результати моніторингу та контролю за ризиком ліквідності надаються на розгляд Правлінню Банку та Наглядової раді Банку.

Періодичний нагляд за процесом управління ризиком ліквідності спрямовується в тому числі на аналіз суттєвих змін в інструментах управління ризиками, що використовуються Банком.

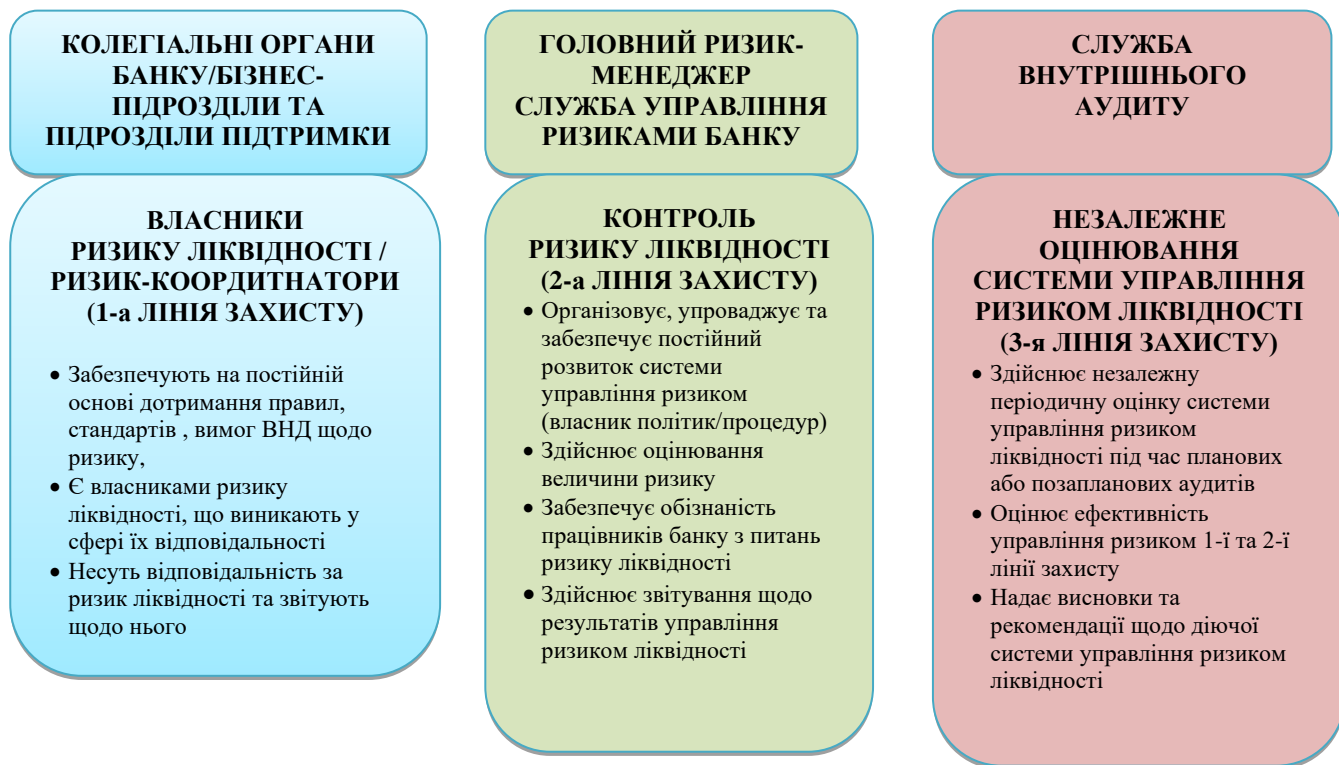
4. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ ТА МЕЖІ ЗАСТОСУВАННЯ

4.1. Банк організовує систему управління ризиками, яка ґрунтується на розподілі обов'язків між підрозділами Банку із застосуванням **моделі трьох ліній захисту**:

перша лінія - на рівні бізнес-підрозділів Банку та підрозділів підтримки діяльності Банку. Ці підрозділи приймають ризики та несуть відповідальність за них, здійснюють поточне управління ризиками і подають звіти щодо поточного управління такими ризиками;

друга лінія - на рівні підрозділу, що виконує функції ризик-менеджменту Банку та підрозділу, що виконує функції комплаєнс (Служби управління ризиками та Служби комплаєнсу);

третя лінія - на рівні підрозділу, що виконує функції внутрішнього аудиту Банку (Служба внутрішнього аудиту) щодо перевірки та оцінки ефективності функціонування системи управління ризиками у Банку. Схематичне зображення моделі:

4.2. Наглядова рада та Правління Банку є головними органами, які забезпечують організацію та контроль за належним дотримання Банком законодавства та внутрішніх процедур та ефективністю управління ризиком ліквідності Банку, забезпечують інтегрованість управління

4.3. Політика управління ризиками ліквідності стосується Банку в цілому, структурних підрозділів головного офісу, відділень, охоплює усі операції Банку, які генерують ризики ліквідності.

4.4. Політика управління ризиком ліквідності стосується Банку в цілому, структурних підрозділів головного офісу та відділень зокрема та охоплює усі операції Банку, які генерують ризик ліквідності.

4.5. З функціональної точки зору управління ризиком ліквідності передбачає налагодження бізнес-процесів та чіткого розподілу обов'язків між наступними учасниками процесу, а саме:

на рівні Головного офісу Банку

- Наглядова рада Банку, комітети Наглядової ради;
- Правління Банку;
- Кредитний комітет Банку;
- Малий кредитний комітет;
- Малий кредитний комітет по фізичних особах,

- Комітет з управління активами та пасивами;
- Тарифно-продуктовий комітет Банку;
- Служба внутрішнього аудиту Банку;
- Головний ризик-менеджер
- Служба управління ризиками Банку;
- Головний комплаєнс-менеджер,
- Служба комплаєнсу;
- Ризик координатори (перша лінія захисту)
- бізнес-підрозділи Банку (перша лінія захисту);
- інші підрозділи підтримки (перша лінія захисту).

на рівні відділень

- керівники відділень;
- структурні підрозділи (працівники) відділень, що виконують активні та пасивні операції;
- структурні підрозділи (працівники) відділень, що супроводжують активні та пасивні операції (у разі наявності).

5. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ

З точки зору структурної організації, Банк приймає комбіновану модель управління ризиком ліквідності, тобто управління відбувається на трьох рівнях:

- Загальнобанківський
- Середній
- Операційний

У відповідності з вищезазначеною структурою, визначаються права та обов'язки всіх учасників процесу управління ризиком ліквідності.

5.1. ЗАГАЛЬНОБАНКІВСЬКИЙ РІВЕНЬ УПРАВЛІННЯ

5.1.1. Наглядова рада:

- визначає політику управління ризиком ліквідності та делегує повноваження щодо впровадження цієї Політики Правлінню Банку;
- визначає допустимий рівень ризик-апетиту ліквідності;
- визначає перелік кількісних та якісних показників ;
- визначає загальні та окремі ліміти та обмеження з ризику ліквідності для Банку та відділень (у разі необхідності);
- визначає, методики та регламенти управління ризиком ліквідності;
- отримує звіти відносно фактичного стану ризику ліквідності;
- затверджує внутрішні нормативні документи, які регламентують питання антикризового управління Банку у випадку виникнення кризи ліквідності;
- отримує звіти відносно фактичного стану ризику ліквідності та результатів стрес-тестування ризику ліквідності;

5.1.2. Правління Банку(перша лінія захисту):

- забезпечує впровадження політики управління ризиком ліквідності та делегує повноваження щодо безпосереднього управління ризиком ліквідності КУАП Банку;
- Пропонує та встановлює загальні та окремі значення лімітів (обмежень) у відповідності до переліку лімітів, що затверджує Наглядова рада з ризику ліквідності;
- визначає та встановлює перелік додаткових лімітів (обмежень) до переліку, що встановлює Наглядова рада Банку з ризику ліквідності;
- Пропонує та встановлює авторизоване значення лімітів та показників з ризику ліквідності (як до переліку лімітів, що затверджує Наглядова рада, так і до додаткового переліку)
- отримує та розглядає звіти щодо ризику ліквідності та відносно результатів стрес-тестування ризику ліквідності;
- розподіляє та закріплює функції підрозділів Банку по контролю за ризиком ліквідності (окрім другої лінії захисту).

5.1.3. КУАП Банку (перша лінія захисту):

- здійснює свою діяльність у відповідності з чинним положенням про Комітет з питань управління активами і пасивами Банку.
- здійснює безпосереднє управління ризиком ліквідності Банку.
- в частині управління ризиком ліквідності, КУАП Банку виконує наступні функції:
  - впровадження підходів та методів управління активами та пасивами Банку відповідно до діючої Політики управління активами та пасивами;
  - моніторинг та контроль поточної готівкової та безготівкової грошової позиції Банку в національній валюті та в розрізі основних іноземних валют;
  - моніторинг, контроль та управління строковим розривом ліквідності;
  - моніторинг стану та якості кредитно-інвестиційного портфеля Банку та формування резервів за активними операціями з огляду на ринкові ризики;
  - визначення, моніторинг та контроль виконання заходів з антикризового управління.

5.1.4. Кредитний комітет (перша лінія захисту):

- Кредитний комітет здійснює свою діяльність у відповідності з чинним Положенням про Кредитний комітет Банку.
- Кредитний комітет здійснює регулювання кредитно-інвестиційної діяльності з урахуванням вимог цієї Політики, лімітів, обмежень та процедур щодо управління ризиком ліквідності, що встановлені Наглядовою радою, Правлінням та КУАП Банку.
- В частині управління ризиком ліквідності Кредитний комітет виконує наступні функції:
  - приймає рішення щодо проведення кредитно-інвестиційних операцій з урахуванням лімітів, обмежень та процедур щодо управління ризиком ліквідності, що встановлені Наглядовою радою, Правлінням та КУАП Банку;

- приймає рішення щодо встановлення лімітів та обмежень на проведення кредитно-інвестиційних операцій з урахуванням лімітів, обмежень та процедур щодо управління ризиком ліквідності, що встановлені Наглядовою радою, Правлінням та КУАП Банку;
- забезпечує контроль та управління якістю кредитно-інвестиційного портфеля для забезпечення оптимізації управління структурною ліквідністю Банку;
- встановлює ліміти на проведення кредитних операцій з урахуванням обмежень та процедур щодо управління ризиком ліквідності, що встановлені Наглядовою радою, Правлінням та КУАП Банку.
- Надає свої пропозиції щодо рішень або перегляду встановлення лімітів та обмежень на проведення кредитно-інвестиційних операцій з урахуванням лімітів, обмежень та процедур щодо управління ризиком ліквідності

5.1.5. Служба управління ризиками Банку(друга лінія захисту):

Служба управління ризиками Банку, є структурним підрозділом головного офісу Банку, який безпосередньо бере участь в процесі управління ризиком ліквідності.

В частині управління ризиком ліквідності, Служба управління ризиками Банку виконує наступні функції:

- на постійній основі здійснює загальний моніторинг та контроль виконання Банком нормативів ліквідності та обов'язкового резервування залучених коштів, встановлених НБУ;
- на постійній основі здійснює поточний моніторинг структурної ліквідності Банку;
- оцінює ліквідність Банку на підставі щоденного та прогнозного аналізу ліквідності;
- при проведенні кожної значної активної чи пасивної операції (більше 10% регулятивного капіталу Банку) прогнозує вплив операції на стан ліквідності;
- здійснює аналіз структури активів та пасивів за строками – статичний GAP
- розраховує фактичні та прогнозні грошові потоки;
- аналізує активи балансу за ступенем ліквідності у відношенні до структури зобов'язань;
- аналізує обсяг, структуру та рівень диверсифікації пасивів;
- розраховує концентрації за контрагентами, інструментами, термінами погашення;
- розраховує та доводить до структурних підрозділів головного офісу Банку значення строкових розривів ліквідності у відповідності з методиками та процедурами, встановленими Правлінням та КУАП Банку;
- вносить на засідання КУАП, Правління та Наглядову раду Банку пропозиції щодо встановлення та перегляду лімітів (обмежень) та показників, зміни структури лімітів (обмежень) та показників з ризику ліквідності, пропозиції щодо затвердження та внесення змін до діючих методик, процедур, положень та регламентів з ризику ліквідності;
- на постійній основі контролює та проводить моніторинг дотримання структурними підрозділами головного офісу Банку, та відділеннями Банку діючих внутрішніх лімітів (обмежень), показників, методик, регламентів та процедур з ризику ліквідності та інформує керівництво Банку про стан дотримання лімітів (обмежень) за результатами контролю;

- проводить моделювання та прогнозування стану ліквідності Банку за різними сценаріями;
- розробляє та бере участь у розробці методик, процедур, положень, регламентів щодо управління ризиком ліквідності у відповідності з даною Політикою;
- надає щомісячні звіти Правлінню та щоквартальні Наглядовій раді щодо стану управління ризиком ліквідності з урахуванням встановленому ризик-апетиту;
- надає КУАП Банку звіти та пропозиції щодо управління ризиком ліквідності;
- проводить оцінку методик, процедур, положень та регламентів, банківських продуктів, розроблених іншими підрозділами Банку, на відповідність даній Політиці та надає свої висновки;
- надає методологічну підтримку відділенням та підрозділам головного офісу Банку, яким делегується поточне управління ризиком ліквідності;

З метою забезпечення комплексного аналізу ризику ліквідності та забезпечення впровадження цієї Політики, Служба управління ризиками Банку, отримує:

- інформаційну та програмно-технічну підтримку від підрозділу, що виконує функції ІТ-підтримки діяльності Банку;
- інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, від підрозділів Банку, в тому числі тих, яким безпосередньо делегується поточне управління ризиком короткострокової ліквідності;
- пропозиції підрозділів щодо вдосконалення Політики, існуючих методик, процедур, положень та регламентів з управління ризиком ліквідності, а також пропозиції щодо перегляду діючих лімітів (обмежень).
- здійснює порівняльний аналіз показників діяльності Банку з банківською системою в цілому та банками його порівняльної групи по структурі активів і пасивів, вартості ресурсів, ефективності роботи;
- прогнозує зміну показників ліквідності;
- аналізує достатність джерел залучення коштів та вартість операцій;
- визначає та враховує зміни ринкових умов та надає відповідним підрозділам Банку рекомендації по вирівнюванню ліквідності залучення коштів в необхідних обсягах та за прийнятними ставками та реалізації активів швидко і з мінімальними втратами вартості;
- аналізує позицію Банку на ринку, активність і ємкість фінансових ринків;
- здійснює розрахунок надлишку, чи дефіциту ресурсів на поточний день та на поточний місяць, що здійснюється на підставі Платіжного календаря Банку;
- контролює та проводить моніторинг дотримання всіх внутрішніх лімітів, обмежень та показників структури активів і пасивів та ліквідності;
- здійснює стрес-тестування ризику ліквідності; проводить загальний моніторинг середньо- та довгострокової ліквідності Банку, надає відповідні звіти КУАП;
- вносить пропозиції щодо перегляду встановлених лімітів з ризику ліквідності та зміни структури лімітів;
- здійснює розробку плану дій та фінансування в кризових ситуаціях та подання його на погодження Правлінню Банку та на затвердження - Наглядовій раді Банку;
- визначає основні джерела (фактори) ризиків, які можуть призвести до збитків, виникнення додаткових витрат Банку або недоотримання запланованих доходів;

- здійснює щоденне прогнозування, розрахунок і аналіз дотримання пруденційних нормативів НБУ (нормативу NSFR, нормативу LCR, нормативу короткострокової ліквідності Н6);
- аналізує дотримання планових показників структури активів і пасивів.

5.1.6. Служба внутрішнього аудиту Банку (третя лінія захисту)::

Служба внутрішнього аудиту Банку не бере безпосередню участь в процесі управління ризиком ліквідності.

В частині контролю за станом управління ризиком ліквідності Служба внутрішнього аудиту Банку, згідно покладених на нього завдань виконує наступні функції:

- здійснює незалежний аналіз та оцінку процесу управління ризиком ліквідності, ефективності його організації та якості виконання відповідними структурними підрозділами Банку покладених на них функцій, ефективності взаємодії структурних підрозділів Банку з питань управління ризиком ліквідності, тощо та надає відповідні рекомендації щодо вдосконалення існуючої системи внутрішнього контролю;
- оцінює стан виконання вимог нормативно-правових актів та внутрішніх документів Банку щодо управління ризиком ліквідності при проведенні банківських операцій;
- контролює ведення обліку банківських операцій у відповідності з обліковою політикою Банку, враховуючи вимоги щодо формування необхідної звітності для управління ризиком ліквідності;
- за результатами перевірок інформує керівництво Банку про стан управління ризиком ліквідності;
- надає Наглядовій раді, Правлінню Банку, керівникам підрозділів, що перевіряються, Службі управління ризиками Банку та Управлінню казначейських операцій висновки щодо відповідності діючої системи управління ризиком ліквідності, цій Політиці та діючим методикам, процедурам, регламентам, положенням, а також пропозиції щодо вдосконалення існуючих методик, процедур, положень, регламентів, у тому числі цієї Політики.

З метою забезпечення належного виконання Службою внутрішнього аудиту Банку, покладених на нього функцій щодо ризику ліквідності, цей підрозділ має право безперешкодного доступу до інформаційних систем та до всієї необхідної інформації.

5.2. СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ УПРАВЛІННЯ

Права та обов'язки підрозділів, яким делегується поточне управління ризиком короткострокової ліквідності на рівні головного офісу Банку

Управління казначейських операцій Банку (перша лінія захисту):

Управління казначейських операцій Банку є структурним підрозділом головного офісу Банку, який безпосередньо бере участь в процесі управління ризиком ліквідності.

Управління казначейських операцій Банку відповідає за поточне управління короткостроковою ліквідністю Банку та виконує наступні функції з управління ризиком ліквідності:

- управління поточною грошовою позицією Банку;

- управління миттєвою ліквідністю Банку (в т. ч. забезпечення дотримання внутрішніх та зовнішніх лімітів та обмежень з ліквідності, нормативів ліквідності та нормативів обов'язкового резервування, встановлених НБУ);
- управління короткостроковою (строком до 31 дня) ліквідністю Банку;
- здійснення поточного моніторингу середньострокової та довгострокової ліквідності Банку;
- забезпечення підтримки на встановленому КУАП Банку рівні первинного та вторинного резерву ліквідних коштів Банку;
- на постійній основі здійснює поточний моніторинг фінансових інструментів у портфелі Банку і на міжбанківському ринку для визначення джерел та вартості можливого короткострокового фінансування операцій Банку;
- забезпечення фінансування активних операцій Банку та його відділень у відповідності з рішеннями профільних комітетів та Правління Банку;
- забезпечення фінансування операційних та капітальних витрат Банку в межах лімітів та інструкцій, які затверджені Наглядовою радою, Правлінням та профільними комітетами Банку;
- прийняття участі в розробці та супроводженні методик, положень, процедур з управління ризиком ліквідністю Банку;
- надання пропозицій щодо перегляду встановлених лімітів (обмежень) з ризику ліквідності та механізму управління ризиком ліквідності в короткостроковому періоді на засідання КУАП Банку.

Управління грошовою позицією здійснюється Управлінням казначейських операцій Банку у відповідності до діючого Порядку управління поточною ліквідністю Банку, у тому числі в межах операційного дня (Додаток 1) та Порядку управління строковою ліквідністю (Додаток 2), які є складовою частиною цієї Політики та внутрішнім нормативним документом, що регламентує управління ліквідними коштами АТ "БАНК „УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ”.

Ці Порядки управління поточною та строковою ліквідністю визначають задачі та обов'язки основних учасників процесу управління грошовою позицією Банку, а також порядок їх взаємодії.

Управління бухгалтерського обліку (перша лінія захисту): в межах цієї Політики виконує наступні функції:

- розробка методології та забезпечення ведення обліку всіх банківських операцій з урахуванням строкості активів та пасивів Банку;
- контроль ведення обліку банківських операцій у відповідності з обліковою політикою Банку, враховуючи вимоги щодо формування необхідної звітності для управління ризиком ліквідності;

Відділ звітності (перша лінія захисту): в межах цієї Політики виконує наступні функції:

- забезпечення формування та надання зовнішньої і внутрішньої звітності щодо управління ризиком ліквідності згідно покладених завдань;

Відділ супроводження активно-пасивних операцій Управління операційної підтримки, (перша лінія захисту): в межах цієї Політики виконує наступні функції:

- контроль ведення обліку банківських операцій у відповідності з обліковою політикою Банку, враховуючи вимоги щодо формування необхідної звітності для управління ризиком ліквідності;
- дотримання лімітів та обмежень, встановлених профільними комітетами, Правлінням Банку та Наглядовою радою Банку.

Управління інформаційних технологій забезпечує інформаційну та технологічну підтримку діяльності з управління ризиком ліквідності на рівні Банку в цілому та в розрізі структурних/відокремлених підрозділів Банку.

Інші самостійні структурні підрозділи ГО Банку(перша лінія захисту): згідно покладених завдань та в межах цієї політики виконують наступні функції:

- дотримання лімітів та обмежень, встановлених профільними комітетами, Правлінням Банку та Наглядовою радою Банку;
- здійснення поточного моніторингу фінансових інструментів у портфелі Банку і на фінансовому ринку для визначення джерел та вартості можливого строкового фінансування операцій Банку;
- беруть участь в процесі управління ризиком ліквідності у відповідності з цією політикою, діючими положеннями, методиками, регламентами та процедурами Банку;
- надання пропозицій Службі управління ризиками Банку, щодо змін та доповнень до положень, методик, процедур та регламентів з управління ризиком ліквідністю Банку;
- формування та надання внутрішньої та зовнішньої звітності у відповідності з цією політикою, діючими положеннями, методиками, регламентами та процедурами Банку.

Права та обов'язки підрозділів, яким делегується поточне управління ризиком ліквідності на рівні відділень Банку.

На рівні відділень, учасниками процесу управління ризиком ліквідності середнього рівня управління є керівництво відділень.

Керівництво відділень (перша лінія захисту): здійснює управління активами і пасивами відділень в межах політик, лімітів і обмежень, встановлених профільними комітетами, Правлінням та Наглядовою радою Банку, виконує такі функції:

- забезпечує моніторинг, контроль та управління:
  - поточної, прогнозованої готівкової грошової позиції відділення в національній валюті та в розрізі основних іноземних валют;
  - дотримання відділенням встановлених Правлінням та КУАП Банку, лімітів, обмежень, методик, процедур та регламентів з ризику ліквідності;
- здійснює моніторинг стану виконання відділенням показників бізнес-плану;
- контролює формування та забезпечує надання звітності з управління ризиком ліквідності у відповідності з цією політикою та рішеннями Правління, КУАП Банку;
- забезпечує виконання заходів з антикризового управління.

5.3. ОПЕРАЦІЙНИЙ РІВЕНЬ УПРАВЛІННЯ(ПЕРША ЛІЛІЯ ЗАХИСТУ)

Структурні підрозділи (працівники) головного офісу Банку та відділень, які безпосередньо виконують банківські операції, забезпечують наступне:

- здійснюють банківські операції в межах встановлених внутрішніх та зовнішніх лімітів (обмежень) з ризику ліквідності;
- надають звітність з ризику ліквідності керівництву Банку, КУАП Банку, Службі управління ризиками Банку та Управлінню казначейських операцій Банку;
- вносять пропозиції щодо перегляду встановлених лімітів (обмежень) з ризику ліквідності та механізму управління ризиком ліквідності в короткостроковому періоді на засідання КУАП Банку.

Структурні підрозділи (працівники) головного офісу Банку та відділень, які супроводжують банківські операції, забезпечують наступне:

- ведуть облік та контроль операцій Банку на відповідних рахунках фінансового та управлінського обліку;
- виконують функції безпосереднього нагляду за дотриманням встановлених лімітів (обмежень) підрозділами, що виконують банківські операції;
- надають звітність з ризику ліквідності керівництву Банку/відділення, КУАП Банку, та Службі управління ризиками Банку;
- вносять пропозиції щодо перегляду встановлених лімітів (обмежень), методик, правил і процедур з ризику ліквідності на засідання КУАП Банку.

6. ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЙНЯТНОГО РІВНЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ НА ПІДСТАВІ ГЕП РОЗРИВІВ.

6.1. Прийнятний рівень ризику ліквідності визначається Банком за результатами постійного моніторингу компонентів ризику, який здійснюється на щоденній, щодакдній, щомісячній та щоквартальній основі.

6.2. Банк визначає ризик ліквідності як співвідношення розміру кумулятивного ГЕП (за весь період аналізу – до 10 років) до розміру ліквідних активів (показник розраховується у відсотках).

6.3. Прийнятним ризиком ліквідності Банку вважається значення кумулятивного ГЕП в розмірі не більше |10%|.

6.4. З метою диверсифікації активів та пасивів Банку за сумами та строками до погашення Банком встановлюються розміри прийнятних ГЕП в обсягах активів та пасивів за строками їх повернення (в гривневому еквіваленті за всіма видами валют):

Строк погашення	Локальний ГЕП, (% до активів)	Кумулятивний ГЕП, (% до активів)
На вимогу	Не лімітується	≤ 10%
Овернайт		
2-7 днів		
8-13 днів		
14-31 день		

32-92 днів	≤ 10%	≤ 10%
93-183 днів	≤ 10%	≤ 10%
184-274 днів	≤ 10%	≤ 10%
275-365 днів	≤ 10%	≤ 10%
366-548 днів	≤ 10%	≤ 10%
549 днів-2 роки	≤ 10%	≤ 10%
2-3 роки	≤ 10%	≤ 10%
3-5 років	≤ 10%	≤ 10%
5-10 років	≤ 10%	≤ 10%
Більше 10 років	≤ 10%	≤ 10%

6.5. Показник ГЕП може приймати як від'ємне так і позитивне значення, що свідчить про наявність та розмір ризику дефіциту ліквідності або ризику надмірної ліквідності.

6.6. З метою диверсифікації ризику та аналізу впливу іноземних валют у структурі активів та зобов'язань Банку на ризик ліквідності, ГЕП-аналіз може здійснюватися в Банку в розрізі кожної окремої іноземної валюти. Доцільність проведення такого ГЕП-аналізу визначається, якщо частка активів в окремій іноземній валюті перевищує 5% сукупних активів Банку.

В розрізі видів валют значення локального і кумулятивного ГЕПу на певних часових інтервалах має відповідати значенню не більше |10%|.

Слід зазначити, що значення показника ГЕП в розмірі 10% активів є індикативним показником стану ліквідності Банку. У випадку перевищення цього значення здійснюються заходи щодо зниження цього показника.

7. ПОРЯДОК РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ.

7.1. Банк доводить до відома акціонерів, кредиторів, вкладників та інших клієнтів, зовнішніх аудиторів та інших зацікавлених осіб інформацію про стан ліквідності.

7.2. Розкриття інформації про стан ліквідності Банку та управління ризиком ліквідності в Банку здійснюється шляхом оприлюднення загальної щорічної фінансової звітності Банку на зовнішньому корпоративному сайті Банку.

7.3. Банк, з метою прийняття оперативних рішень в процесі управління ризиком ліквідності, розкриває інформацію щодо стану ліквідності внутрішнім користувачам інформації Банку. Доведення поточної інформації про стан ліквідності Банку здійснюється шляхом надання доступу, зокрема до:

- залишків на балансових рахунках з обліку активів та зобов'язань Банку,
- статистичної форми звіту Банку № А7Х «данні про структуру активів та пасивів за строками» (ГЕП аналіз);
- статистичної форми звіту Банку № 381 «Довідка про залучені кошти та їх залишки на кореспондентському рахунку Банку» та розміру ліміту мінімального залишку на коррахунку Банку в Національному банку України, який має зберігатись на кінець поточного робочого дня згідно з розрахунком;
- статистичної форми звіту Банку № 6DX «данні про дотримання пруденційних нормативів та лімітів валютної позиції протягом місяця» в частині виконання нормативів ліквідності);
- затверджених Наглядовою радою лімітів прийнятного ризику ліквідності;
- іншої інформації та звітів, що мають вплив на визначення рівня ліквідності.

8. ПРИНЦИПИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АКТИВІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ З УРАХУВАННЯМ РИНКОВИХ І МАКРОЕКОНОМІЧНИХ УМОВ.

8.1. Банк використовує наступні джерела фінансування:

Строковість джерел фінансування	Джерела фінансування	Органи управління та/або підрозділи Банку що відповідають за організацію доступу до джерел фінансування
Довгострокові джерела фінансування	Збільшення статутного капіталу за рахунок власних коштів засновників, акціонерів (учасників).	Загальні збори акціонерів Банку, Наглядова рада Банку, Правління банку, Управління операцій фондового ринку, акціонерного капіталу та ліцензування.
	Збільшення статутного капіталу шляхом продажу акцій Банку широкому колу інвесторів на фондовій біржі (ІРО).	
	Збільшення статутного капіталу шляхом отримання субординованого боргу.	
	Емісії власних боргових цінних паперів.	
	Залучення довгострокових депозитів юридичних та фізичних осіб.	Управління казначейських операцій, відділення Банку.
	Отримання довгострокових міжбанківських кредитів.	Управління казначейських операцій Банку.
Короткострокові джерела фінансування	Отримання від НБУ кредитів овернайт.	Управління казначейських операцій Банку. Управління операцій фондового ринку, акціонерного капіталу та ліцензування.
	Продаж депозитних сертифікатів та інших цінних паперів (за наявності таких цінних паперів на балансі банку).	
	Участь в тендерах НБУ з підтримання ліквідності банків.	
	Проведення з НБУ операцій прямого РЕПО.	
	Залучення короткострокових депозитів юридичних осіб.	Управління розвитку корпоративного бізнесу,.

	Залучення короткострокових депозитів фізичних осіб.	Управління розвитку роздрібного бізнесу, відділення Банку.
	Отримання короткострокових міжбанківських кредитів.	Управління казначейських операцій Банку.

8.2. Довгострокові джерела фінансування є пріоритетним джерелом фінансування Банку в незалежності від ринкових та макроекономічних умов. Підвищення частки довгострокових депозитів юридичних та фізичних осіб над короткостроковим депозитами юридичних та фізичних осіб розглядається Банком як пріоритетний напрямок роботи.

8.3. Короткострокові джерела фінансування, в основному, використовується для підтримання належного рівня ліквідності що встановлений законодавством України.

8.4. Перелік стабільних джерел фінансування (пріоритетних ринків та альтернативних джерел залучення коштів) вказаний у Додатку 2 (Програма фінансування) Положення про план дії та фінансування в кризових ситуаціях АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ».

8.5. Детальний порядок організації та виконання операцій щодо залучення окремих джерел фінансування регламентуються відповідними внутрішніми нормативним документами банку та законодавством України.

9. ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРИ ВИЯВЛЕННЯ (ІДЕНТИФІКАЦІЇ) ТА ОЦІНКИ, ВИМІРЮВАННЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ.

9.1. Ризик ліквідності визначається як наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність Банку виконати свої зобов'язання в належні строки, не зазнавши при цьому неприйнятних втрат. Ризик ліквідності виникає через нездатність управляти незапланованими відтоками коштів, змінами джерел фінансування та/або виконувати позабалансові зобов'язання.

9.2. Під час ідентифікації ризиків ліквідності Банк визначає наявність чинників, які мають вплив на стан ліквідності Банку. Чинники, що мають вплив на ліквідність Банку поділяються на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні чинники:

- загальний стан і розвиток економіки країни (рівень інфляції, динаміка ВВП, фінансові результати діяльності підприємств, доходи і заощадження населення, розвиток ринку цінних паперів, ринку фінансових ресурсів, банківська конкуренція та інше);
- стан світової економіки;
- політична ситуація;
- соціальні чинники;
- особливості регіонального розвитку економіки;
- політика Національного банку України;
- інше.

Внутрішні чинники:

- кваліфікація і досвід управлінського персоналу Банку;
- фінансовий стан і розмір Банку;
- ділова репутація Банку;
- структура і динаміка клієнтської бази;

- структура і динаміка активів і пасивів Банку;
- оптимальне співвідношення активів в пасивів за строками і сумами;
- якість кредитного портфеля і портфеля цінних паперів;
- інше.

9.3. Банк в своїй діяльності виявляє (ідентифікує) наступні види ризиків ліквідності:

- Ризик миттєвої ліквідності;
- Ризик поточної ліквідності;
- Ризик короткострокової ліквідності;
- Ризик дефіциту/надмірної ліквідності;
- Ризик ліквідності ринку;

В рамках цих основних видів ризиків, по необхідності, Банк може виділяти підвиди ризиків.

9.4. Відповідальність за виявлення (ідентифікацію) перелічених ризиків покладається на Службу управління ризиками та Управління казначейських операцій.

9.5. Банк здійснює виявлення (ідентифікацію) ризиків ліквідності за допомогою таких методів розрахунку та інструментів аналізу :

Вид ризику	Методи та інструменти виявлення (ідентифікації) ризику	Джерело
Ризик миттєвої ліквідності.	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз ризику ліквідності банку в межах операційного дня, а саме розрахунок таких показників: <ul style="list-style-type: none"> - максимального використання ліквідності в межах операційного дня; - доступної миттєвої ліквідності на початок кожного робочого дня. 	Програмний комплекс САБ Б2
Ризик поточної ліквідності.	Розрахунок нормативів ліквідності, затверджених Національним банком України, та норм обов'язкового резервування: <ul style="list-style-type: none"> - Коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) 	Програмний комплекс САБ Б2
Ризик короткострокової ліквідності.	Розрахунок нормативів ліквідності, затверджених Національним банком України, та норм обов'язкового резервування: <ul style="list-style-type: none"> - Ризик короткострокової ліквідності (норматив Н6) - Коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR). 	Програмний комплекс САБ Б2
Ризик надмірної ліквідності/Ризик дефіциту ліквідності.	<ul style="list-style-type: none"> • Розрахунок розривів ліквідності за строками у різних валютах (ГЕП – аналіз) за двома видами: <ul style="list-style-type: none"> - Контрактний, - Прогнозний. • Аналіз концентрації зобов'язань Банку за значимими групами контрагентів, інструментами/продуктами; • Співставлення обсягів активів та зобов'язань у кожній значимій валюті; 	Баланс Банку, Програмний комплекс САБ Б2, Форма статистичної звітності № А7Х

	<ul style="list-style-type: none"> Моніторинг наявних необтяжених високоякісних ліквідних активів, що підтримуються як можливе забезпечення на випадок реалізації стрес-сценаріїв; 	
Ризик ліквідності ринку.	<ul style="list-style-type: none"> Аналіз поточного стану економіки країни та прогнозу її розвитку на найближчий період; Аналіз фактичного стану та прогнозу грошово-кредитної політики НБУ (у т. ч. у частині доступності для комерційних банків механізму рефінансування НБУ); Аналіз інформації про ситуацію на ринку цінних паперів та фінансовому секторі, а також ринкових характеристик цінних паперів, включених до переліку високоякісних ліквідних активів; 	Публікації в мережі Інтернет (зокрема на таких сайтах як www.bank.gov.ua , www.ukrstat.gov.ua та інші)

9.6. Періодичність виявлення (ідентифікації) ризиків ліквідності такий:

Вид ризику	Періодичність
Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR)	Щоденно.
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR).	Щомісячно.
Ризик короткострокової ліквідності.	Щодекадно.
Ризик надмірної ліквідності/Ризик дефіциту ліквідності.	Щомісячно.
Ризик ліквідності ринку.	Щоквартально.

9.7. За результатами виявлення (ідентифікації) ризиків в Банку можуть виникати такі основні ризикові позиції:

Ризикова позиція	Вид ризику
Аналіз ризику ліквідності банку в межах операційного дня на підставі двох основних показників	Ризик миттєвої ліквідності.
Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) у всіх валютах нижче встановленого нормативного значення.	Ризик миттєвої ліквідності та поточної ліквідності.
Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) у всіх валютах перевищує нормативне значення та складає більше 200%.	Ризик надмірної ліквідності.
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) у всіх валютах нижче встановленого нормативного значення.	Ризик миттєвої ліквідності та поточної ліквідності.
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) у всіх валютах перевищує нормативне значення та складає більше 200%.	Ризик надмірної ліквідності.
Коефіцієнт поточної ліквідності нижче внутрішнього індикативного значення.	Ризик поточної ліквідності.
Коефіцієнт поточної ліквідності перевищує нормативне значення та складає більше 100%.	Ризик надмірної ліквідності.

Розрахунок розривів ліквідності за строками (ГЕП – аналіз)*	Локальний ГЕП від’ємний	Ризик дефіциту ліквідності.
	Кумулятивний ГЕП від’ємний	
	Локальний ГЕП позитивний	Ризик дефіциту ліквідності.
	Кумулятивний ГЕП від’ємний	
	Локальний ГЕП від’ємний	Ризик надмірної ліквідності
	Кумулятивний ГЕП позитивний	
	Локальний ГЕП позитивний	Ризик надмірної ліквідності
	Кумулятивний ГЕП позитивний	
Ситуація на ринку цінних паперів та фінансовому секторі не стабільна		Ризик ліквідності ринку.
Ліквідність ринку низька		
Значні концентрації (більш 25%) зобов'язань Банку за значимими групами контрагентів, інструментами/продуктами		Ризик концентрації, що може привести до дефіциту ліквідності.
* - Ризиковою позицією вважається значення відповідного показника ГЕП $\geq 10\%$.		

9.8. Оцінка ризику ліквідності здійснюється із застосуванням наступних методів (інструментів) оцінки:

- метод структури ресурсів (вимоги до структури активів і пасивів);
- метод коефіцієнтів ліквідності (аналіз дотримання нормативів ліквідності та норм обов'язкового резервування, установлених Національним банком);
- метод оцінки (прогнозу) грошових потоків.
- метод оцінки аналізу розривів ліквідності за двома видами: контрактний та прогнозний (GAP-аналіз, що відображає часову неузгодженість між вимогами та зобов'язаннями банку (як балансовими, так і позабалансовими) за контрактними або очікуваними строками погашення);
- метод оцінки аналізу концентрацій активів та зобов'язань (за значимими групами контрагентів, інструментами/продуктами, а саме коефіцієнтів концентрації в загальних зобов'язаннях Банку). Банк здійснює розрахунок цих коефіцієнтів як за зобов'язаннями банку в цілому, так і в розрізі часових інтервалів щонайменше : до 1 місяця, 1 - 3 місяці, 3 - 6 місяців, 6 - 9 місяців, 9 - 12 місяців та понад 12 місяців;
- аналіз та співставлення обсягів активів та зобов'язань у кожній значимій валюті, уключаючи співставлення в розрізі часових інтервалів щонайменше: до 1 місяця, 1 - 3 місяці, 3 - 6 місяців, 6 - 9 місяців, 9 - 12 місяців та понад 12 місяців. При цьому, значимою валютою є іноземна валюта, частка якої в зобов'язаннях банку становить більше п'яти відсотків на дату проведення аналізу;
- аналізу сценаріїв, включаючи сценарії кризових ситуацій, які полягають у моделюванні аномальної поведінки ринку;
- аналізу ситуації на фінансовому ринку та ринку цінних паперів в розрізі окремих фінансових інструментів;

- аналіз ризику ліквідності банку в межах операційного дня;
- аналіз коефіцієнта покриття ліквідності (LCR) у всіх валютах
- аналіз коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) у всіх валютах;
- моніторинг наявних необтяжених високоякісних ліквідних активів, що підтримуються як можливе забезпечення на випадок реалізації стрес-сценаріїв, уключаючи втрату або погіршення умов залучення незабезпечених і доступних у нормальних умовах забезпечених джерел фінансування за видами та значимими валютами;
- використання інструментів “бек-тестінг” (Back-testing) та “стрес-тестінг” (Stress-testing) при розробці методик з управління ризиком ліквідності.

9.9. Конкретні механізми виявлення (ідентифікації) та оцінки (вимірювання) ризику ліквідності визначаються відповідними методиками, процедурами, положеннями та регламентами, які є невід’ємною частиною цієї Політики.

10. ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ.

10.1. Управління ризиком ліквідності в Банку передбачає застосування заходів щодо його запобігання та пом’якшення (мінімізації).

10.2. Пріоритетним напрямом в Банку визначається швидкість проведення власних та клієнтських платежів.

10.3. Управління ризиком ліквідності полягає в виявленні ризиків своєчасно в процесі проведення операцій та укладання угод, що мають вплив на стан ліквідності Банку.

10.4. Управління ліквідністю здійснюється відповідно до Порядку управління поточною ліквідністю Банку, утому числі в межах операційного дня (Додаток 1) та Порядку управління строковою ліквідністю (Додаток 2)

10.5. З метою забезпечення своєчасності реагування на зміни в ліквідності Банку аналіз та прийняття рішень проводиться з певною періодичністю, зокрема (але не виключно):

10.5.1. Щоденне управління ризиком ліквідності:

Суть управління полягає в щоденному постійному моніторингу, контролі та оцінці наступних показників ліквідності:

- аналіз ризику ліквідності банку в межах операційного дня;
- контроль дотримання норм обов’язкових резервів Банку;
- контроль дотримання встановлених ризик-апетиту, внутрішніх показників, лімітів (обмежень) щодо ризику ліквідності Банку;
- в разі виявлення нештатних та/або стресових ситуацій додатково можуть застосовуватись й інші розрахунки (що зазвичай здійснюються щодакдно чи щомісячно та т. ін.).

10.5.2. Щодакдне управління ризиком ліквідності:

Суть управління полягає в щодакдному постійному моніторингу, контролі та оцінці наступних показників ліквідності:

- коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) у всіх валютах;
- норматив коефіцієнту чистого стабільного фінансування (NSFR) у всіх валютах;
- звіт про структуру активів та пасивів за строками;
- ГЕП розриви;

10.5.3. Щомісячне управління ризиком ліквідності.

Суть щомісячного управління ліквідністю полягає в аналізі дотримання внутрішніх встановлених лімітів (обмежень) та показників з ризику ліквідності Банку.

10.5.4. Щоквартальне управління ризиком ліквідності.

Суть щоквартального управління ліквідністю полягає в моніторингу «Ризику ліквідності ринку» та проведенні стрес-тестування ризику ліквідності Банку згідно «Положення про проведення стрес-тестування в АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ».

10.5.5. Управління ризиком ліквідності один раз на півроку (за потрібністю) або один раз на рік.

Один раз на півроку (за потрібністю) або один раз рік здійснюється аналіз ознак внутрішньої і зовнішньої кризи ліквідності, відповідно до «Положення про план дій та фінансування в кризових ситуаціях АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ».

10.6. За результатами проведеного аналізу та оцінки ризиків ліквідності Банком приймаються відповідні рішення щодо мінімізації виявлених ризиків із застосуванням наступних можливих інструментів та заходів:

- оптимізації нетто-позиції ліквідності (як в цілому за усіма валютами, так і окремо за основними валютами, у яких банк здійснює операції) шляхом встановлення лімітів на ГЕП розриви;
- дотримання достатнього рівня платіжної позиції банку (як в цілому за усіма валютами, так і окремо за основними валютами, у яких банк здійснює операції);
- диверсифікації активних вкладень (для уникнення концентрації кредитного ризику, який також безпосередньо пов'язаний з ризиком ліквідності), у т. ч. шляхом встановлення лімітів на проведення активних операцій;
- диверсифікації джерел залучення коштів (для уникнення залежності від вкладників-кредиторів) та загального аналізу ресурсної бази банку;
- здійснення регулярної інвентаризації банківських активів.

10.7. Однією із складових ризику ліквідності є невизначеність деяких майбутніх грошових потоків.

З метою мінімізації впливу невизначеності на ліквідність можуть застосовуватись наступні заходи:

в частині внутрішньої управлінської діяльності:

- впровадження централізованого ведення прогнозу грошових потоків, з урахуванням діючих угод;
- Прогноз грошових потоків - вид управлінського звіту суть якого полягає в побудові прогнозів грошових потоків за строками та валютами, з урахуванням внутрішньої (управлінської) інформації.
- Прогнози грошових потоків формуються на основі даних, що внесені в САБ Б2. Підрозділами Банку, що безпосередньо здійснюють операції по залученню / розміщенню ресурсів. В прогноз грошових потоків можуть вноситись коригування з урахуванням можливих подій, що з'ясовані за результатами завчасного виявлення намірів клієнтів та ще не мають відображення в ОДБ.

Прогнози грошових потоків будуються для аналізу дефіциту та/або надмірної ліквідності в найближчих періодах – від одного дня до місяця.

- стандартизація строків погашення/повернення;
- складання бюджету, який примусово фіксує строки платежів та зміцнює платіжну дисципліну;
- планування діяльності.

в частині взаємовідносин з контрагентами Банку

- завчасне виявлення намірів клієнтів виконати платежі за договорами, забрати кошти, змінити умови договорів та т. ін.;
- прогнозування попиту на роздрібні кредити та пропозиції роздрібних депозитів в розрізі бізнесів, продуктів і клієнтів;
- моделювання поведінки вкладників та позичальників;

- з'ясування причин, що спонукають вкладників до дострокового витребування та відмови від переукладення вкладів та позичальників до дострокового погашення або прострочення.

10.8. В рамках управління ризиком ліквідності внутрішньою системою лімітів передбачено лімітування наступних показників:

№ п/п	Тип ліміту
1	Частка вкладів у всіх валютах 5-х найбільших вкладників /кредиторів банку/груп пов'язаних контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку у всіх валютах
2	Частка вкладів у національній валюті 5-х найбільших вкладників /кредиторів банку/груп пов'язаних контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку у всіх валютах
3	Частка вкладів у всіх іноземних валютах 5-х найбільших вкладників /кредиторів банку/груп пов'язаних контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку у всіх валютах
4	Частка вкладів у всіх валютах 10-х найбільших вкладників /кредиторів банку/груп пов'язаних контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку у всіх валютах
5	Частка вкладів у національній валюті 10-х найбільших вкладників /кредиторів банку/груп пов'язаних контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку у всіх валютах
6	Частка вкладів у всіх іноземних валютах 10-х найбільших вкладників /кредиторів банку/груп пов'язаних контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку у всіх валютах
7	Частка вкладів у всіх валютах 5-х найбільших владників - пов'язаних з банком осіб в зобов'язаннях Банку у всіх валютах
8	Частка вкладів у всіх валютах 10-х найбільших владників - пов'язаних з банком осіб в зобов'язаннях Банку у всіх валютах
9	Кумулятивний розрив (cumulative GAP) між вимогами та зобов'язаннями у всіх валютах за часовими інтервалами «до одного року», у відсотках до сукупних активів Банку у всіх валютах
10	Кумулятивний розрив (cumulative GAP) між вимогами та зобов'язаннями у національній валюті за часовими інтервалами «до одного року», у відсотках до сукупних активів Банку у всіх валютах.
11	Кумулятивний розрив (cumulative GAP) між вимогами та зобов'язаннями у іноземних валютах (сукупно за значимими валютами) за часовими інтервалами «до одного року», у відсотках до сукупних активів Банку у всіх валютах

Банк установлює значення лімітів на основі припущень щодо можливих шляхів покриття дефіциту ліквідності.

Служба управління ризиками Банку інформує Наглядову раду Банку, комітет з управління ризиками ради (за наявністю), Правління Банку та комітет з управління активами і пасивами про факти значного погіршення ліквідності Банку та порушення лімітів (обмежень) та ризик-апетиту з ліквідності (за виключенням дозволеного авторизованого перевищення). Інформація про причини порушення та пропозиції щодо заходів усунення порушення надається в строки та порядку, визначеному «Положенням

про ескалацію порушень лімітів ризиків» з метою прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень.

11. Методи управління ліквідністю, що використовуються в Банку:

11.1. Метод конверсії коштів (метод розподілу активів) - суть методу полягає в тому, що кошти, мобілізовані з різних джерел, використовуються по-різному. Кошти погоджуються за джерелами й напрямками використання.

Пріоритетність розподілу окремих видів ресурсів визначається з обліком таких принципів:

- Власний капітал є основою формування довгострокових вкладень.
- Стабільні ресурси використовуються, в першу чергу, для покриття низьколіквідних активів і формування вторинних резервів.
- Ресурси які більш волатильні розподіляються насамперед за ліквідними активами.

При застосуванні методу конверсії фондів необхідно:

- Розподілити всі кошти за джерелами формування залежно від обороту за рахунками і резервними вимогами;
- Розподілити кошти з кожного джерела на фінансування відповідних активів;
- Розподілити кошти з кожного джерела за видами валюти на фінансування відповідних активів за видами валюти;
- Не допускати значних (встановлених вище нормативного значення) концентрації зобов'язань за значимими групами контрагентів, інструментами/продуктами, а саме коефіцієнтів концентрації в загальних зобов'язаннях Банку

Таким чином, дилема «ризик - прибутковість» зважується окремо для кожного джерела коштів.

11.2. Метод управління кредитною позицією. Метод полягає у визначенні особливої кредитної позиції - того обсягу коштів, що банк одержить за короткостроковий період, якщо не буде відновляти короткострокові кредити.

11.3. Метод аналізу ГЕП - розрив між балансовою вартістю активів і балансовою вартістю пасивів. Критерієм для класифікації конкретної вимоги чи зобов'язання на даному тимчасовому інтервалі служать:

- Термін погашення;
- Валюта
- Фінансові інструменти, що не мають визначеної дати погашення, можуть бути класифіковані на основі статистичних даних (стабільна і летюча частини, оборотність, очікуваний термін погашення).

Зазначені в цьому пункті методи управління ліквідністю застосовуються як окремо, так і у комплексному аналізі та управлінні ризиком.

11.4. Банк управляє всіма компонентами ризику ліквідності. Окремі компоненти ризику ліквідності, необхідність управління якими може бути першочерговим, визначається КУАП за результатами аналізу діяльності Банку та загального моніторингу ризиків.

12. ПРОЦЕДУРИ ВИЗНАЧЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ПЕРЕГЛЯДУ ПРИПУЩЕНЬ.

12.1. Для вимірювання ризику ліквідності Банком застосовуються припущення щодо поведінки клієнтів та припущення щодо прогнозування грошових потоків.

12.2. У своїй діяльності Банк визначає та використовує наступні припущення (але не виключно) щодо поведінки клієнтів за наданими Банком продуктами з активних та пасивних операцій:

- відтік коштів клієнтів з поточних рахунків (максимальний відтік коштів клієнтів на поточних рахунках на часовому інтервалі до одного року складає не більше 50% від мінімальних залишків за цими рахунками за результатами даних залишків попереднього місяця);
- несвоєчасне погашення кредитів (у розмірі не більше 15% від суми надходжень в періоді до 1-го місяця);
- використання клієнтами коштів у рамках зобов'язань банку з кредитування які є безвідкличними (у розмірі до 70% від зобов'язань банку з кредитування);
- дострокове погашення кредитів (у розмірі до 20% від суми надходжень в періоді до 3-х місяців);
- дострокове розірвання строкових депозитів (у розмірі до 10% від суми надходжень в періоді до 3-х місяців за депозитами юридичних осіб та до 30% за депозитами фізичних осіб).

12.3. Банк використовує наступні припущення (але не виключно) з прогнозування грошових потоків, що базуються на контрактних строках

- міжбанківське кредитування (виконується сторонами за строками);
- погашення кредитів (виконується сторонами за строками)
- погашення боргових цінних паперів (виконується у більшості сторонами за строками; можливе здійснення продажу Банком цінних паперів (ОВДП) у розмірі до 50% від портфеля у періоді до 1-го місяця)
- повернення депозитів (виконується сторонами за строками);
- погашення боргових цінних паперів власної емісії (виконується сторонами за строками).

12.4. При проведенні GAP-аналіза, що відображає часову неузгодженість між вимогами та зобов'язаннями Банку (як балансовими, так і позабалансовими) за очікуваними (прогнозними) строками погашення, Банк використовує припущення, уключаючи припущення щодо нових операцій. Банк здійснює GAP-аналіз не рідше одного разу на два тижня з урахуванням вимог щодо прогнозування грошових потоків за строками, зазначених у п.6.4. цієї Політики.

12.5. Служба управління ризиками здійснює перегляд припущень не рідше одного разу на рік, або у разі зміни відповідного середовища.

13. ПОРЯДОК ПІДТРИМАННЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ НА НАЛЕЖНОМУ РІВНІ.

13.1. Підтримання ризику ліквідності на належному рівні – є суттю управління ризиком ліквідності та здійснюється в Банку шляхом виявлення (ідентифікації) ризику, застосуванні методів, інструментів та заходів виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення ризику ліквідності.

13.2. Індикатори раннього виявлення кризи ліквідності зазначені у п. 3.5. розділу 3 Положення про план дій та фінансування в кризових ситуаціях АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ».

13.3. З метою підтримання ризику ліквідності на належному рівні Банком встановлюються такі внутрішні **індикативні значення нормативів ліквідності:**

Найменування нормативу	Нормативне значення, що встановлено Національним банком України, (%)	Внутрішнє індикативне значення нормативу, (%)
------------------------	--	---

Норматив коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) у всіх валютах	>100%	>105%
коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) у всіх валютах	>100	>100

13.4. У випадку досягнення нормативу внутрішнього індикативного значення, здійснюються заходи щодо підвищеного контролю цього показника та приймаються відповідні управлінські рішення.

13.5. Методи та процеси визначення та мінімізації ризику ліквідності вибираються в залежності від впливу на ліквідність інших видів ризику.

13.6. Взаємозв'язки з іншими видами ризику:

Вид ризику	Характеристика впливу
Кредитний ризик (якість кредитного портфеля)	Чим більший обсяг проблемних кредитів у складі кредитного портфеля, тим більше відрахувань у резерв під кредитні ризики і менше надходжень коштів у вигляді плати за користування кредитом та повернення наданих кредитів.
Процентний ризик торгової книги	Впливає на вартість і структуру активів і пасивів Банку. Може мати як позитивний вплив (підвищення прибутковості) так і негативний вплив (збільшення витрат для забезпечення належного рівня ліквідності).
Фондовий ризик (за наявністю)	Впливає на вартість акцій та інших цінних паперів із нефіксованим прибутком, що містяться в торговій книзі Банку у випадку несприятливих змін ринкової ситуації на фондовому ринку країни.
Товарний ризик (за наявністю)	Впливає на вартість і структуру активів і пасивів Банку через несприятливі зміни ринкової вартості товарів, включаючи дорогоцінні метали, що містяться в торговій та банківській книгах банку. Може мати як позитивний вплив (підвищення прибутковості) так і негативний вплив (збільшення витрат для забезпечення належного рівня ліквідності).
Валютний ризик	Збільшення валютних дисбалансів може призвести до неспроможності Банку своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями через недостатність валютних коштів
Операційний ризик	Недоліки та помилки управління, контролю та здійснення банківських операцій, що формують операційний ризик можуть призвести до збільшення ризику ліквідності
Комплаєнс ризик	Внаслідок невиконання Банком вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, внутрішньобанківських документів Банку може призвести до збільшення ризику ліквідності
Стратегічний ризик	Визначається ймовірністю того, що обсяг ресурсів, що знаходяться в розпорядженні Банку буде меншим за прогнозований. Невірна визначена стратегія розвитку Банку може призвести до збільшення ризику ліквідності за рахунок дисбалансу між активами та пасивами.

13.7. З метою аналізу впливу ризику зміни процентної ставки на ліквідність Банку також проводиться аналіз «чутливих» до зміни процентної ставки активів та пасивів на їх відповідність за сумами, строками до погашення та валютами. Об'єктом аналізу є обсяги активів та пасивів із визначенням середньозваженої процентної ставки доходності або вартості відповідно.

13.8. Визначення розмірів процентних ставок за активами і пасивами Банку, обмеження розміру процентних ставок встановлюється рішеннями КУАП.

14. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ПОСТІЙНОГО МОНІТОРИНГУ ТА КОНТРОЛЮ ЗА РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ.

14.1. Контроль ліквідності Банку полягає у прийнятті управлінських рішень залежно від ступеня відхилення фактичних показників від планових, коригування задач управління ліквідністю при відповідній зміні ситуації, використанні отриманої інформації для діагностики і прогнозування.

14.2. Для здійснення контролю необхідний постійний моніторинг ліквідності, що полягає у зборі, систематизації обробці інформації, щодо стану ліквідності, виявленні відхилень фактичних показників від планових, з'ясування причин виявлених відхилень.

Таким чином, контроль і моніторинг ліквідності є взаємозалежними і взаємодоповнюючими процесами, тому їх можна вважати системою, яка визначається взаємозв'язками між об'єктами та суб'єктами контролю і моніторингу.

14.3. Основні елементи системи контролю і моніторингу ліквідності Банку:

Елементи	Контроль ліквідності Банку	Моніторинг ліквідності Банку
Об'єкти,(що аналізуються та контролюються)	Управлінські рішення щодо управління ліквідністю Банку	Кількісні та якісні показники ліквідності Банку
Суб'єкти (підрозділи управління що виконують функції контролю і моніторингу)	Наглядова Рада Правління Служба управління ризиками КУАП	Управління казначейських операції Служба управління ризиками КУАП
Функції	Спостережна Попереджувальна Прогнозна Координуюча	Аналітична Узгоджувальна Попереджувальна

14.4. Характеристика видів контролю ліквідності Банку:

Вид контролю ліквідності Банку	Контрольний період	Відповідальний підрозділ	Мета і завдання контролю ліквідності Банку
Стратегічний контроль	Рік Півріччя Квартал	Наглядова рада, Правління Банку	Забезпечення ефективності управління ліквідністю Банку.
Поточний контроль	Квартал Місяць	КУАП, Служба управління ризиками	- спостереження за процесом управління ліквідністю Банку; - забезпечення виконання поточних планів; - діагностика, планування і

			прогнозування на основі даних моніторингу; - аналіз чинників, що впливають на ліквідність.
Оперативний контроль	Декада Тиждень День	Управління казначейських операцій; Служба управління ризиками	- забезпечення прийняття оперативних управлінських рішень з метою нормалізації процесу управління ліквідністю Банку; - своєчасне коригування поточних планових показників; - оперативне реагування при відповідній зміні зовнішнього середовища, або внутрішньої роботи Банку.

15. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ

15.1. Для визначення потенційних втрат у випадку спадів в економіці та зміни ринкових умов Банк використовує стрес-тестування ризику ліквідності, а саме: метод сценаріїв у відповідності до внутрішнього документу Банку (методика проведення стрес-тестування ризиків АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»), що регулює дане питання.

15.2. Метою стрес-тестування, що проводиться в Банку, є оцінка можливості капіталу Банку компенсувати можливі збитки та визначення комплексу дій, які має здійснити Банк для зниження рівня ризику ліквідності та збереження капіталу Банку.

15.3. Фактори ризику, які використовуються при проведенні аналізу сценаріїв, базуються на історичних або гіпотетичних даних.

15.4. Стрес-тестування ризику ліквідності здійснюється як в частині дотримання нормативів ліквідності, встановлених Національним банком України, так і впливу ризику на фінансовий результат, баланс, капітал Банку.

15.5. Банк здійснює стрес-тестування ризику ліквідності для різних короткострокових та довгострокових стрес-сценаріїв, що можуть реалізуватися як для Банку, так і для ринку в цілому (окремо і в поєднанні), з метою виявлення причин можливих проблем з ліквідністю та оцінки відповідності результатів здійснення стрес-тестування встановленому Банком рівню ризик-апетиту до ризику ліквідності.

15.6. Стрес-тестування ризику ліквідності проводиться на регулярній основі – не рідше одного разу на квартал. Результати проведеного стрес-тестування доводяться Службою управління ризиків Банку Правлінню та Наглядової раді Банку. На підставі отриманої інформації Правління та Наглядова рада Банку, в залежності від результату, приймає відповідні рішення з розроблення та вжиття заходів щодо зменшення впливу потенційних ризиків та уникнення/мінімізації фінансових втрат.

15.7. Основними методами стрес-тестування в Банку є сценарний аналіз та аналіз чутливості портфелю активів Банку до змін факторів ризику. Сценарний аналіз переважно націлений на оцінку стратегічних перспектив Банку. Він дозволяє оцінити потенціал одночасного впливу низки факторів ризику на діяльність Банку у випадку настання екстремальної, але поруч із тим вірогідної події.

15.8. На відміну від сценарного аналізу, результати аналізу чутливості мають здебільше короткостроковий характер. Аналіз чутливості дає можливість оцінити безпосе-

редній вплив на портфель активів Банку змін певного фактору ризику (наприклад, зріст/зменшення обмінного курсу національної валюти, зріст/зменшення процентних ставок, падіння рівня прибутковості).

15.9. В рамках стрес-тестування Банк розглядає єдину ситуацію комплексної кризи, що замість переліку ситуацій кризи на окремих ринках. Банк використовує багатофакторні стрес-тести, що розглядають зміни одразу декількох факторів ризику. Це дозволяє врахувати мультиплікацію факторів ризику та дослідити ефект зворотного зв'язку.

15.10. Стрес-тестування ризику ліквідності здійснюється за основними видами валют (гривня, долар США, Євро) окремо та за всіма видами валют разом в еквіваленті. Стрес-тестування ризику ліквідності за ступенем впливу факторів ризику проводиться в інтервалах за строковістю щонайменше «0 днів/на вимогу», «1-30 днів», «1-3 місяця», «3-6 місяців», «6-12 місяців», «понад 1 рік» за 3-я сценаріями:

- виникнення внутрішньої кризи в Банку на тлі стабільної загальної ситуації в банківській системі;
- загальноринковий - виникнення кризи в банківській системі в цілому;
- комбінований - виникнення внутрішньої кризи в Банку на тлі загальної кризи в банківській системі.

15.11. Стрес-тестування ризику ліквідності здійснюється з урахуванням припущень Банком щонайменше щодо:

- відпливу коштів клієнтів юридичних осіб (крім банків) та фізичних осіб;
- джерел фінансування;
- потреби в додатковому залученні коштів у зв'язку з непередбачуваним використанням клієнтами права на отримання коштів у рамках наданих банком зобов'язань з кредитування;
- значного зменшення можливості перерозподілу ліквідності з однієї валюти в іншу;
- проблем у роботі з платіжними (розрахунковими) системами, що використовуються Банком.

16. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ НЕШТАТНИХ СИТУАЦІЙ ЩОДО ПРОБЛЕМ З ЛІКВІДНІСТЮ.

16.1. Виявлення нештатних ситуацій щодо проблем з ліквідністю здійснюється на основі щоденного постійного моніторингу і контролю ризиків ліквідності.

16.2. У випадку виникнення нештатної ситуації з ліквідністю – підрозділи оперативного контролю (Служба управління ризиками та/або Управління казначейських операцій) негайно інформує членів КУАП, Правління Банку та Наглядову раду.

16.3. В залежності від ступеню впливу нештатної ситуації на діяльність Банку та рівню загрози недотримання встановленого прийнятного ризику ліквідності, відповідним органом управління Банку (Правління Банку, Наглядова рада) впроваджується комплекс заходів, що визначені в Положенні «Про план дій та фінансування в кризових ситуаціях АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», а також активується «План відновлення діяльності», передбачений відповідним внутрішнім документом.

16.4. З метою оперативного реагування на розвиток нештатної ситуації та прийняття рішень щодо мінімізації ризику по сумах та строках, органи управління Банку можуть ініціювати створення групи швидкого реагування з визначенням відповідальних працівників та керівників Банку. У разі необхідності визначаються та встановлюються додаткові форми оперативних звітів, які більш детально розкривають стан ризику, здійснюється перегляд затверджених лімітів ризику та т. ін.

17. ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ.

Порядок управління ризиком ліквідності у разі виникнення стресових ситуацій визначається в окремому внутрішньобанківському Положенні про план дій та фінансування в кризових ситуаціях АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», а також Планом відновлення діяльності АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» розроблений з метою визначення наявності кризи в Банку, в банківській системі та прийняття оперативних управлінських рішень керівництвом АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ».

18. РИЗИК-АПЕТИТ ДО РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ

18.1. Ризик-апетит до ризику ліквідності – це зміни в результатах діяльності Банку, які Банк готовий прийняти відповідно до його бізнес моделі та стратегічних цілей. Це обмеження щодо ризику ліквідності, згідно з якими Банк має діяти під час впровадження своєї діяльності та стратегії, кількісний показник ризик-апетиту до ризику ліквідністю за своє суттю визначає максимальний обсяг збитків від подій ризику ліквідності протягом наступних 12 місяців.

18.2. Впровадження ризик-апетиту до ризику ліквідністю є важливим кроком в організації постійного процесу управління щодо такого ризику.

18.3. Розмір ризик-апетиту ризику ліквідністю розраховується в залежності від величини капіталу на покриття цього ризику, стратегічних цілей Банку, показників бюджету та інформації щодо історичних середньорічних втрат за цим ризиком за попередні 12 кварталів (3 роки) та результати стрес-тестування ризику ліквідності.

18.4. Банк визначає загальний рівень Ризик-апетиту до ризику ліквідності як комбінацію кількісних та якісних показників.

18.4.1. До кількісних показників Банк відносить такі показники:

№ з/п	Показники ризику ліквідності
1	GAР-аналіз обсягу локальних та кумулятивних розривів між вимогами та зобов'язаннями за наступними часовими інтервалами, як в розрізі всіх валют, так і в розрізі – національна валюта/всі іноземні валюти у відсотках до сукупних активів у всіх валютах.
1.1	- на вимогу;
1.2	- овернайт;
1.3	- від 2 до 7 днів;
1.4	- від 8 до 14 днів;
1.5	- від 15 до 21 дня;
1.6	- від 21 до 31 дня;
1.7	- від 32 до 62 днів;
1.8	- від 63 до 92 днів;
1.9	- від 93 до 183 днів;
1.10	- від 184 до 274 днів;
1.11	- від 275 до 365 (366) днів;
1.12	- від 366 (367) до 730 (731) днів (дня);
1.13	- від 2 до 3 років;
1.14	- від 3 до 5 років;
1.15	- більше 5 років;
1.16	- не визначений.

2.	Обсяг високоліквідних активів (з урахуванням необтяжених ОВДП та ДС НБУ) у відсотках до загальних активів Банку
3.	Сукупний обсяг вкладів значних вкладників/кредиторів (більш 1%) у відсотках до сукупних зобов'язань Банку
4.	Обсяг вкладів за значними інструментами/продуктами або їх групами у відсотках до сукупних зобов'язань Банку
5.	Обсяг фінансування Банку строковими коштами (строкові вклади та інші залучені строкові кошти) у відсотках до сукупних зобов'язань Банку
6.	Обсяг строкових вкладів фізичних осіб у відсотках до сукупних зобов'язань Банку
7.	Обсяг фінансування Банку за типами контрагентів у відсотках до сукупних зобов'язань Банку:
7.1.	- кошти банків (в т.ч. від Національного банку України)
7.2.	- кошти небанківських фінансових установ
7.3.	- кошти суб'єктів господарської діяльності
7.4.	- кошти фізичних осіб
7.5.	- кошти пов'язаних з Банком осіб
8.	Співвідношення середньоарифметичних залишків закладами фізичних осіб до середньоарифметичних залишків пасивів банку за останні 30 календарних днів поспіль (спеціальні вимоги щодо діяльності банків)
9.	Значення нормативу Н6 (60%)
10.	Значення LCRів у іноземних валютах (за останні 30 днів)
11.	Значення LCRвв у всіх валютах (за останні 30 днів)
12.	Запас по LCR в національній валюті
13.	Запас по LCR в іноземній валюті (еквівалент)
14.	Значення NSFRвв у всіх валютах (на звітну дату)
15.	Сукупний обсяг зобов'язань Банку у відсотках до сукупних пасивів Банку
16.	Обсяг строкових зобов'язань у відсотках до сукупних пасивів Банку
17.	Обсяг зобов'язань до запитання у відсотках до сукупних пасивів Банку

18.4.2. До якісних показників відносяться такі показники, але не виключно:

- повнота внутрішньобанківських документів з управління ризиком ліквідності, які відповідають бізнес-моделі Банку;
- наявність опису процесів банку, що визначають ключові точки, в яких Банк може наражатися на суттєві ризики ліквідності;
- достатність рівня кваліфікації персоналу банку, що забезпечують виконання процесів з управління ризиком ліквідності;
- достатність та належне функціонування інформаційних систем Банку щодо управління ризиком ліквідності;
- наявність в інформаційних системах щодо управління ризиком ліквідності Банку повних та якісних даних, що забезпечують належну оцінку величини ризиків;
- наявність контролю за дотриманням норм (комплаєнс), кодексу поведінки (етики), запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

18.5. Банк здійснює регулярний перегляд величини Ризик-апетиту до ризику ліквідності не рідше одного разу на рік, у строк до 01 травня звітного року паралельно з розрахунком показника Капіталу на покриття кредитного ризику.

18.6. Затвердження ризик-апетиту до ризику ліквідності здійснюється Наглядовою радою Банку/комітетом з ризиків Наглядової ради (у разі його створення), за поданням Служби управління ризиками, за погодженням Правління Банку та відображається у внутрішньому документі «Декларація схильності до ризиків АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»».

18.7. У разі суттєвих змін у діяльності, Стратегії розвитку Банку, Стратегії управління ризиками, у фінансуванні Банку, виникнення ознак кризи ліквідності (ознаки визначені у Положенні Банку «Про план дії та фінансування в кризових ситуаціях»), зміни законодавства та нормативних актів НБУ, зміни внутрішніх нормативних актів Банку щодо ризику ліквідності, Служба управління ризиками Банку може ініціювати питання коригування величини Ризик-апетиту щодо ризику ліквідності.

18.8. Служба управління ризиками Банку, Правління Банку, керівники підрозділів та ризик-координатори забезпечують належний контроль дотримання розміру Ризик – апетиту до ризику ліквідності. Для обмеження значного впливу на діяльність Банку та ризику ліквідності загалом, дотримання встановленого ризик-апетиту щодо ризику ліквідності, Банком впроваджуються індикатори раннього виявлення кризи ліквідності, які зазначені у п. 3.5. розділу 3 Положення про план дій та фінансування в кризових ситуаціях АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», а також індикатори за кількісними показниками, зазначені у п. 3.16. розділу 3 Плану відновлення діяльності АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»»

18.9. Служба управління ризиками Банку щоквартально, готує управлінську звітність Наглядовій раді/комітету з ризиків Наглядової ради (у разі його створення) та Правлінню Банку щодо результатів контролю дотримання розміру Ризик-апетиту до ризику ліквідності.

18.10. Служба управління ризиками Банку щомісячно, готує управлінську звітність щодо ризику ліквідності Банку на підставі встановлених значень показників та лімітів, а також результатів контролю дотримання розміру Ризик-апетиту до ризику ліквідності.

18.11. При впровадженні нових продуктів або значних змін у діяльності Банку, Служба управління ризиками Банку здійснює аналіз на предмет прийнятності ризику ліквідності та загальний висновок має включати інформацію про те, чи знаходиться новий продукт в межах затвердженого Ризик-апетиту до ризику ліквідності.

18.12. Наглядова рада/ комітет з ризиків Наглядової ради (у разі його створення) та Правління Банку за результатами розгляду управлінської звітності приймають відповідні управлінські рішення, в т.ч. щодо прийняття відповідних заходів для усунення/мінімізації ризиків, зміни відповідної Політики, Стратегії Банку, технологій, тощо.

18.13. Контроль за виконанням рішень керівних органів, щодо ризик–апетиту ризику ліквідності покладається на Службу управління ризиками Банку за загальними процедурами, передбаченими цією Політикою.

19. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ

19.1. Звітність з управління ризиком ліквідності має охоплювати всі балансові активи, позабалансові фінансові інструменти та фінансові ринки, що генерують ризик ліквідності.

19.2. Процедури формування та надання звітності мають охоплювати всі підрозділи Банку, діяльність яких пов'язана з проведенням та супроводженням активних операцій і повинні проводитися безперервно та відповідно зі встановленими термінами.

19.3. Звітність з ризику ліквідності формуються відповідно з наступними принципами:

- **повнота** – означає, що звіти мають відображати усі зміни в структурі та обсягах активних операцій банку (фінансових інструментах);
- **безперервність** – процес надання звітності має охоплювати весь Банк і повинен проводитися безперервно відповідно зі встановленими термінами;
- **своєчасність** – означає, що зміни в структурі та обсягах активних операцій (фінансових інструментів) мають відобразитися своєчасно;
- **достовірність** – відображена у звітах інформація повинна відповідати умовам договорів по фінансовим інструментам та базуватись на первинних облікових регістрах сформованих відповідно з обліковою політикою Банку та враховувати тенденції змін на фінансовому ринку за минулі періоди, динаміку основних макроекономічних показників;
- **інформативність** – форми звітності мають забезпечити інформативність представленої інформації та легкість її обробки;
- **періодичність надання** – інформація має надаватись періодично, у встановлений термін, а також, у разі необхідності.

19.4. Управлінська звітність з ризику ліквідності складається щонайменше з наступних звітів та додаткових матеріалів:

- Дані про дотримання пруденційних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції за звітний місяць.
- Аналіз сум та динаміки залишків за попередній місяць.
- Звіт про структуру активів та пасивів за строками до погашення за всіма активами та зобов'язаннями Банку станом за останній день звітного місяця.
- Звіт про структуру активів та пасивів банку за строками до погашення станом за останній день звітного місяця. (з урахуванням визначених припущень).
- Розрахунок обов'язкового резерву на коррахунку банку станом на звітну дату.
- Файл 6КХ Розрахунок коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) на звітну дату.
- Файл 6NX Розрахунок коефіцієнта стабільного фінансування (NSFR) на звітну дату.
- Звіт про дотримання встановлених значень лімітів ризику ліквідності станом на звітну дату.
- Значення кількісних показників ризику ліквідності станом на звітну дату.
- Звіт щодо індикаторів раннього виявлення кризи ліквідності (звіт подається на розгляд Правлінню та Наглядової раді 1 раз на півріччя)

19.5. Управлінська звітність з ризику ліквідності складається та обробляється Службою управління ризиками. Служба управління ризиками подає звіти на щоквартальної та щомісячної основі. Щомісячний звіт:

- Звіт Служби управління за (звітний місяць) станом на (звітну дату). Звіт надається на розгляд Правлінню Банку.

Щоквартальний звіт:

- Звіт щодо організації та функціонування системи ризик-менеджменту та стану ризикових позицій АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» та Банківської групи за звітний квартал .

19.6. Щоквартальний звіт подається Службою управління ризиками Правлінню Банку та Наглядовій раді Банку. Звіт що оформлюється щоквартально, надається на розгляд керівництву протягом двох місяців що слідують за звітною датою.

19.7. Формат звітів зазначений у Додатку 3 до цієї Політики.

20. СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ

20.1 Для підтримання процесу прийняття рішень щодо управління ризиком ліквідності мають використовуватися відповідні інформаційні системи.

20.2 Інформаційні системи мають забезпечувати користувачів інформацією про стан дотримання лімітів (обмежень), про розмір і структуру активів та пасивів, ліквідність активів, а також інформацією про наявність та рівень концентрацій активів та пасивів в розрізі строків до погашення, клієнтів або груп клієнтів, фінансових інструментів, валют, балансових підрозділів Банку тощо.

20.3 Для впровадження звітності з ризику ліквідності в повному обсязі має бути розроблено та супроводжуватись відповідне програмне забезпечення на рівні головного офісу Банку.

20.4 Супроводження систем ІТ підтримки забезпечує підрозділ, що виконує функції ІТ-підтримки діяльності Банку.

21. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

21.1 Контроль за дотриманням цієї Політики здійснюється Правлінням Банку та Службою управління ризиками.

21.2 Контроль дотримання відповідальних працівників Банку, відповідно до вимог цієї Політики, покладається на керівників цих структурних підрозділів Банку.

21.3 Ідентифікація ризиків та види контролю:

№	Вид ризику	Фактор ризику / ідентифікатор ризику/ інформація, що підтверджує настання ризику	Зміст/короткий опис процедур контролю /вид внутрішнього контролю /контрольна процедура*/	Періодичність здійснення процедури контролю	Перший рівень контролю колегіальний орган/ підрозділ / ризик/комплаєнс-координатор				Другий /третій рівень контролю/ CRO, CCO, CIA	Вид контролю
					самостійний контроль	подвійний контроль	автоматизований контроль	колегіальний контроль		
1.	Комплаєнс ризик	Недотримання вимог законодавства України, нормативно-правових актів НБУ щодо наявності внутрішніх нормативних документів, регламентуючих процес та відповідності ВНД законодавству / /невірна/застаріла методологія виконання операції/процесу, недотримання кореляції ВНД між собою	Моніторинг змін законодавства України, нормативно-правових актів НБУ, актуалізація внутрішніх нормативних документів, що регламентують здійснення управління ризиком ліквідності , не рідше 1 разу на 1 рік відповідно до внутрішніх процедур Банку. Внутрішній контроль за актуалізацією ВНД.	Постійно Постійно	Управління розвитку корпоративного бізнесу, Управління розвитку роздрібного бізнесу, Управління казначейських операцій	Управління методологією та процесів		Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Попередній Поточний Подальший
2.	Комплаєнс ризик	Недотримання вимог законодавства України, нормативно-правових актів НБУ щодо наявності внутрішніх нормативних документів, регламентуючих процес моніторингу СВК //Відсутність затвердженої методології виконання операції/процесу	Розробка/актуалізація внутрішніх нормативних документів не рідше 1 разу на 1 рік Розробка стандартизованих внутрішніх нормативних документів по управління ризиком ліквідності Внутрішній контроль за актуалізацією внутрішніх нормативних документів	постійно	Управління розвитку корпоративного бізнесу, Управління розвитку роздрібного бізнесу, Управління казначейських операцій	Управління методологією та процесів		Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	поточний подальший
3.	Комплаєнс ризик	Не відповідність ВНД внутрішнім процедурам Банку// Невірна/застаріла методологія виконання операції/процесу, недотримання кореляції ВНД між собою	Моніторинг змін в діяльності Банку, актуалізація внутрішніх нормативних документів, що регламентують здійснення управління ризиком ліквідності , не рідше 1 разу на 1 рік відповідно до внутрішніх процедур Банку. Внутрішній контроль за актуалізацією ВНД.	постійно	Управління розвитку корпоративного бізнесу, Управління розвитку роздрібного бізнесу, Управління казначейських операцій	Управління методологією та процесів		Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	поточний

4	<i>Комплаєнс ризик Операційний</i>	Порушення встановлених термінів подання статистичної /фінансової звітності	Контроль керівника, внутрішня ревізія,	Постійно	Головний бухгалтер	Управління методологією та процесів		Правління	Служба комплаєнсу Служба управління ризиками СВА	Попередній Поточний
5	<i>Комплаєнс ризик Ризик ліквідності</i>	Порушення встановлених нормативів ліквідності НБУ	Формування платіжного календаря на місяць вперед Прогнозування дотримання встановлених нормативів на підставі облікових даних в САБ "Б2» та інформації від Казначейства	Перед операцією	Управління казначейських операцій				Служба комплаєнсу Служба управління ризиками СВА	Поточний
6	<i>Ризик конфлікту інтересів, Комплаєнс ризик</i>	Неузгодженість затверджених внутрішніх лімітів між Наглядовою радою Банку та КУАП	порівняння якісних або кількісних характеристик показників лімітів	Постійно	КУАП			Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Попередній Поточний Подальший
7	<i>Ризик ліквідності, Стратегічний</i>	Прийняття управлінських рішень на підставі не коректних даних, та/або несвоєчасне надання інформації	Щоденне, щомісячне та щоквартальне звітування керівництву про стан ліквідності Банку та його прогнозування	Постійно Перед операцією	Правління				Служба управління ризиками Служба комплаєнсу Служба управління ризиками СВА	Попередній Поточний
8	<i>Комплаєнс ризик, Ризик ліквідності</i>	Не вчасне винесення змін до підходів в розрахунках нормативів ліквідності	Контроль правління та Наглядової ради Банку за виконанням змін, запроваджених НБУ	Постійно	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу				Служба комплаєнсу СВА	Подальший
9	<i>Ризик ліквідності</i>	Обсяг та рівень диверсифікації активів/пасивів, їх розподіл за ступенем ліквідності з	Управлінська звітність щодо структури фондування	Щомісячно	Управління розвитку корпоративного бізнесу,				Служба управління ризиками	Подальший

		урахуванням структури зобов'язань (не відповідає затвердженому рішенню КУАП)			Управління розвитку роздрібного бізнесу, Управління казначейських операцій				Служба комплаєнсу СВА	
10	<i>Ризик ліквідності</i>	не збалансування за строками погашення активів та пасивів, контрактних вимог та зобов'язань	Управлінська звітність щодо структури активів та пасивів за строками Впровадження стрес-тестування	щомісячно	Управління розвитку корпоративного бізнесу, Управління розвитку роздрібного бізнесу, Управління казначейських операцій, Служба управління ризиками			Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Попередній Поточний Подальший
11	<i>Ризик ліквідності</i>	реалізація ризику ліквідності	Впровадження стрес-тестування	щоквартально	Служба управління ризиками				Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Подальший
12	<i>Ризик ліквідності</i>	Втрата системи взаємодії з великими клієнтами Банку	Управлінська звітність щодо дебіторів/кредиторів Банку	щомісячно	Управління розвитку корпоративного бізнесу, Управління розвитку роздрібного бізнесу, Управління казначейських операцій, Служба управління ризиками			Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Подальший

13	<i>Ризик ліквідності</i>	Несвоєчасне виявлення зовнішньої та внутрішньої кризи ліквідності	Управлінська звітність щодо структури активів та пасивів за строками, щодо структури фондування	щомісячно	Служба управління ризиками			Правління	Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Поточний Подальший
14	<i>Ризик ліквідності</i>	Зменшення необхідного (встановленого) рівня високоякісних активів	Управлінська звітність щодо структури активів та пасивів за строками, щодо структури фондування	щомісячно	Служба управління ризиками				Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Поточний Подальший
15	<i>Ризик ліквідності</i>	Порушення обсягу та норм обов'язкового резервування	Управлінська звітність щодо структури активів та пасивів за строками, щодо структури фондування	щомісячно	Служба управління ризиками				Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Поточний Подальший
16	<i>Ризик ліквідності</i>	Невиконання або виконання с затримками клієнтських платежів в межах операційного дня	Впровадження загального контролю щодо структури активів та пасивів за строками, щодо структури фондування, а також в рамках операційного дня.	щодня	Управління казначейських операцій,				Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Поточний Подальший
17	<i>Ризик ліквідності</i>	Значний вплив на капітал результатів стрес-тестування ризику ліквідності	Докапіталізація Банку або збалансування активів та пасивів за строками	щоквартально	Служба управління ризиками				Служба управління ризиками Служба комплаєнсу СВА	Поточний Подальший

22. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

22.1. Ця Політика набирає чинності з дати її затвердження Наглядовою радою Банку та діє до її скасування або прийняття нового внутрішнього нормативного документу, який регулює аналогічні питання, у встановленому законодавством України та внутрішніми нормативними документами Банку порядку.

22.2. Зміни та доповнення до цієї Політики оформлюються окремим документом або шляхом її викладення у новій редакції. Прийняття нової редакції Політики автоматично призводить до припинення дії попередньої редакції.

22.3. Дія цієї Політики припиняється з моменту прийняття відповідного рішення Наглядової ради Банку.

22.4. У разі невідповідності будь-якої частини цієї Політики законодавству України, нормативно-правовим актам Національного банку України, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових нормативно-правових актів, ця Політика буде діяти лише в тій частині, що не суперечить законодавству України.

22.5. Всі питання, не врегульовані цією Політикою вирішуються у формах, що не суперечать здоровому глузду, в порядку, передбаченому іншими внутрішніми нормативними документами Банку та на підставі законодавства України.

22.6. Відповідальність за актуалізацію цієї Політики покладається на Головного ризик-менеджера та Службу управління ризиками. У міру необхідності, документ повинен переглядатися як мінімум 1 раз на 1 рік.

22.7. Пропозиції щодо змін та доповнень до цієї Політики підрозділи Банку направляють на адресу Служби управління ризиками

22.8. Ця Політика публікується у формі, яка не може бути легко змінена, але до якої має вільний доступ відповідний читач. Документ зберігається і надається таким чином, щоб бути доступним для працівників Банку, які надалі будуть мати право користуватися ним.

22.9. Ця Політика публікується в системі електронного документообігу /інших аналогічних системах Банку та в місці, доступному кожному працівнику Банку.

22.10. За консультаціями та / або у випадках інших непорозумінь щодо цієї Політики працівники Банку мають звертатися до працівників Служби управління ризиками

23. ДОДАТКИ .

1. Порядок управління поточною ліквідністю Банку, у тому числі в межах операційного дня.
2. Порядок управління строковою ліквідністю
3. Додаток 3 – формат звітів з ризику ліквідності

Додаток_1_Порядок управління поточк управління строк

Додаток_2_Порядок управління строк

Додаток 3.xlsx

**ІСТОРИЯ ВНУТРІШНЬОГО ДОКУМЕНТУ
ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ
АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»**

Власник документу	Служба управління ризиками	
Розробник	Остання редакція	Служба управління ризиками
Документ затверджено		Затверджена Рішенням Наглядової ради АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» протокол від 17 жовтня 2024р. № 56
Номери параграфів, що були змінені та/або доповнені		В новій редакції. Оновлений п. 19.1, 19.2-19.7 Вилучені п.п. 19.1.1 -19.1.3, 19.8-19.14. Доданий Додаток 3.
Розробник	Попередня редакція	Служба управління ризиками
Документ затверджено		Затверджена Рішенням Наглядової ради АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» протокол від «31» серпня 2021р. № 59
Номери параграфів, що були змінені та/або доповнені		В новій редакції.
Розробник	Попередня редакція	Служба управління ризиками
Документ затверджено	Попередня редакція	Затверджена Рішенням Наглядової ради АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» протокол від «30» липня 2020р. № _____
Номери параграфів, що були змінені та/або доповнені	Попередня редакція	Новий документ